

گوهري موسلمان

له فہزل و گورہی بانگہوازی ری خوادا

ناوی کتیب: گه وهه‌ری موسلمان
ناوی نووسه‌ر: جوتیار بامه‌رني
ناوی وه‌رگيپر: نهاد جلال
ديزاييني ناوه‌وه و به‌رگ: زه‌رده‌شت كاواني
نۆبه‌تي چاپ: يه‌كه‌م ۲۰۲۰
تي‌راژ: ۱۰۰۰۰ دانسه

له به‌ريۆه‌به‌رايه‌تي گشتي کتیبخانه گشتيه‌کان - هه‌ريمي کوردستان
ژماره سپاردني (۱۹۶۰) ي سالي ۲۰۱۹ پيڊراوه

گه و هره ری موسلمان

له فه زل و گه و ره یی بانگه وازی ریی خوادا

نوسینی

جوتیار بامه پنی

وه رگپراننی

نهاد جلال

پیشه‌کیی

د. عبدالواحد محمد صالح

سوپاس و ستایش بۆ خوای گه‌وره، سه‌لات و سه‌لامی خوا له پیغه‌مبەر و یاران و شوینکه‌وتوانی هه‌تا رۆژی دوایی. به‌سه‌ بۆ فەزل و گه‌وره‌یی ئەم کتێبه، که باسی بابەتێک ده‌کات، پیشه‌ی خۆشه‌ویستترین و نزیکتترین که‌سانی لای خوا بووه، خودی بابەته‌که‌ش، شارپ‌گی نزیکبوونه‌وه‌یه له خوای گه‌وره، ئەنجامه‌که‌شی نزیک‌کردنه‌وه‌ی خه‌لکه له په‌روه‌ردگار، واته سه‌راپای بابەته‌که، به‌جیگه‌یانندی فه‌رمانی خوا و خۆچواندنه به کارو ئا‌کاری پیغه‌مبهران و ده‌ستکه‌وتنی پاداشت و نزیکبوونه‌وه‌یه له خوا.

گرنگی و گه‌وره‌یی بانگه‌وازی ریی خوا جیده‌هیڵم بۆ نووسه‌ری پایه‌به‌رز (بانگخواز مامۆستا جووتیار بامه‌رنی) که به جوانی گرنگی به‌و بابەته داوه، ته‌نها گرنگترینی گرنگییه‌کان به نمونه ده‌هینمه‌وه هه‌تا بزانی ئەم کتێبه ده‌یه‌ویت چیمان پێ بلیت، ده‌یه‌ویت پیمان بلیت: هه‌ژمارێکی بانکی بکه‌ره‌وه‌و رۆژانه برێک داها‌تی تیدا دابنێ، هه‌موو رۆژێک چه‌ند قات قازانج ده‌چینه سه‌ر هه‌ژماره‌که‌ت بێ ئەوه‌ی هه‌یج زیانی‌ک

بکهیت، قازانجه کهش به سوو بوټ ههژمار ناکریت، بهلام ئەم داهاتهیان بانگهوازهو قازانجه بهردهوامه کهش، چاکه‌ی بهردهوامی ئەو کهسانه‌یه، که سوودمه‌ند بون له بانگهوازه‌که‌ت، به مردنیش، که هه‌رچی ده‌رگای چاکه‌کردنه به رووتدا داده‌خریت، ئەم ده‌رگایان داناخریت و به‌ردهوام چاکه‌ی بانگهوازه‌که‌ت دیته‌ سه‌ر هه‌ژماره‌که‌ت.

به‌راستی ئەم بازرگانیه‌یه هه‌یچکات به‌راورد ناکریت به بازرگانیه‌یه کاتیه‌کانی دنیا، چونکه قازانجی گه‌وره‌ی ئەم بازرگانیه‌یان، له روژیکدا ده‌دریته‌وه ده‌ست خاوه‌نه‌که‌ی، که‌ته‌ن‌ها ئەوه دادی ده‌دات و فریای ده‌که‌ویت.

زۆر گرنگه‌ تاک به‌ تاکی موسلمان، ئەم کتیه‌ به‌خوێنینه‌وه‌ وه‌ک به‌شیک له‌ به‌رنامه‌ی کاری روژانه‌مان مامه‌له‌ی له‌ گه‌ل بکه‌ین، چونکه ده‌ستمان ده‌گریت بو‌ باشت‌ترین و پ‌رسوود‌ترین رێی دروست، نووسه‌ره‌که‌شی پێش ئەوه‌ی ئەم شتانه بو‌ ئیمه‌ باس بکات، خۆی له‌ ژیرانی روژانه‌یدا به‌شیک‌ی زۆری جیه‌جی کردووه‌ ئیمه‌ش که‌ ماوه‌یه‌ک له‌ خزمه‌تیدا بو‌ین، شایه‌تی به‌شیک‌ی ئەو ئەزموون و د‌لسۆزییه‌ی بو‌ ده‌دین.

له‌ خوای گه‌وره‌ داواکارین به‌ره‌که‌تی زیاتر ب‌خاته‌ کار و بانگه‌وازیه‌وه‌ نیه‌تی نووسه‌ر و ئیمه‌ش، پاک و پ‌وخت له‌ پینا‌و زاتی الله پ‌اریزیت.

وصلی الله علی محمد و علی آله و صحبه وسلم

کاندیدکراویت هه‌تا بیته یه‌کیک له بانگه‌وازی ریی خوا

هیچ شتیك، وه‌ك خه‌می بلاو‌کردنه‌وه‌ی چا‌كه، ناتجوو‌لینیت بو‌ بانگه‌وازی ریی خوا، دل‌نپاش به‌ كه به‌شیک‌ی گه‌وره‌ی ئەم خه‌مه‌ت تێدا‌یه، به‌ به‌لگه‌ی ئەوه‌ی ده‌ستت دا‌وه‌ته خو‌یندنه‌وه‌ی ئەم نامیل‌كه‌یه، بو‌یه ئیستا تو‌ کاندید‌کراویت بو‌ ئەوه‌ی بیته بانگه‌وازی‌کی ریی خوا و له‌سه‌ر ده‌ستی به‌رێژتان، هه‌زاران، بگه‌ر ملیۆنه‌ها كه‌س موسلمان بن، ته‌نها ئە‌گه‌ر خ‌وای گه‌وره‌هزی به‌ده‌سته‌ینانی ره‌زامه‌ندی خو‌ی و ویستی به‌هیزی کار‌کردن له‌پیناو خوا، له‌نیو‌ دل‌تا به‌دی ب‌کات.

کار‌کردن بو‌ کی؟ به‌لێ، بو‌ خوا، جا بیه‌ینه‌ پێش چاوی خو‌ت، چ گه‌وره‌یه‌كه‌ بانگه‌واز بو‌ ریی خوا ب‌كه‌یت، نه‌وه‌ك بو‌ خو‌ت یان حیزبێك یان گرووپ و كو‌مه‌لێك، یان كه‌سایه‌تییه‌ك، یان بازرگانیه‌ك، ئە‌مه‌ش بازرگانیه‌کی گه‌وره‌یه له‌ گه‌ل په‌روه‌رد‌گادا، بازرگانیه‌ك، كه‌ ته‌نها قازانجه‌ و هه‌یچ زه‌ره‌ر و زیانیکی تێدا نییه‌.

(وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ)

جوان له‌م ئایه‌ته گه‌وره‌ی قورئان رابمینه‌.

یه‌که‌م پێشینه

به ناوی خوا و سوپاس و ستایش بۆ په‌روه‌ردگار، سه‌لات و سه‌لامی خوا له‌سه‌ر پێیغه‌مبه‌ری خوا، پاشان..

یه‌کێک له‌ گرنگترین ئەرك و له‌پێشینه‌ترینی پێشینه‌کانی ئەم‌پرومان، زیادکردنی ژماره‌ی بانگه‌وازی خۆبه‌خشه بۆ دوو مه‌به‌ست:

۱- بانگه‌وازکردنی موسلمانان بۆ پا‌به‌ندبوون به‌په‌یامه‌که‌یانه‌وه.

۲- بانگه‌وازکردنی ناموسلمانان به‌ره‌و ئیسلام.

هه‌تا بینه‌هاوکاری ئەم ده‌سته‌یه، کلیل و به‌هره‌یان پێ ببه‌خشین و پێناوی بانگه‌وازییان بۆ ده‌سته‌به‌ر بکه‌ین.

سوپاس بۆ خ‌وای گه‌وره، به‌ده‌مه‌وه‌هاتنی گه‌نجان بۆ چاکه و رووکردنه‌که‌ناراوه‌کانی ته‌وبه و ته‌وبه‌کاران، رووله‌زیادبوونه، چه‌زی سه‌رخستنی دین و قوربانیدان له‌پێناویشیدا هه‌یه، هاو‌ده‌م به‌وه‌موو خێره‌ی که‌ دنیای داگرتووه، به‌لام هێشتا زۆرن ئەوانه‌ی که‌ فەزل و گه‌وره‌یی راسته‌قینه‌ی بانگه‌واز نازانن و خ‌ویان بیه‌ش ده‌که‌ن له‌و پێگه‌ به‌رز و گه‌وره‌یه‌ به‌لایه.

به‌داخه‌وه، زۆریك له پیاوچاكان، خۆیان سه‌رقال ده‌كهن و له‌ده‌ست به‌رپرسیاریتی بلاوكردنه‌وه‌ی ئایین راده‌كهن، بۆیه یه‌كێك له ئامانجه‌كانی ئەم نامیلکه‌یه بریتییه له‌وه‌ی به‌ویستی خوا، پیاوچاكان ببنه چاكساز، ئیتر كاتی ئەوه هاتوووه وه‌ستانێك بوه‌ستین و پێش ئەوه‌ی كار له‌كار بترازیت، لێپێچینه‌وه‌یه‌كی خۆمان بکه‌ین.

پیم خۆش بوو به‌ جوانی فەزل و گه‌وره‌یی بانگه‌وازی ریی خوا بخه‌مه‌روو، باسی ئەو پله و پایه به‌رزهی ئەو ئیشکه‌رانه بکه‌م که سه‌رقالێن به‌ چاكسازی و روونکردنه‌وه‌و فێرکردنی چاکه، به‌لكو ده‌ست له‌ده‌ست، پێکه‌وه خه‌وتوووه‌كان بیدار بکه‌ینه‌وه‌و به‌ بیرخستنه‌وه‌ی راستییتی بانگه‌واز، چه‌نده‌ها دلی زیاتر به‌ده‌ست به‌یئین، به‌لكو ئیشکه‌ره‌كانمان گو‌رو تین و چالاکیان زیاتر بێت.

له‌ خوا ده‌پاریینه‌وه‌ له‌و که‌سانه‌مان بگێریت که خه‌می ئەم دینه هه‌لده‌گرن و هه‌ول ده‌دن له‌ ئاسۆکانه‌وه، له‌سه‌ر مه‌نه‌ج و به‌رنامه‌ی دروست، ئەم ئیسلامه بلاوکه‌نه‌وه. هیواشم وایه، هه‌ستتان ورووژاییت بۆ هه‌لگرتنی ئەم بیروکه‌یه^(١) و هه‌رکامان پلانیك دابنێن بۆ فێرکردن

(١) بیروکه‌ی رازیکردنی دهروون و که‌سانی دیکه‌ش به‌ فەزل و گه‌وره‌یی بانگه‌واز.

و هاوده ميټي ژماريهك گهنج ههتا بهرگه ي ئه و
بهرپرسيارتيه بگرن كه له سه رشانiane، چونكه ئيمه
پيويستيه كي زورمان بهويه له چاكه و له خواترساندا
هاوكاري يهك بين و له سه ر چاكبوون و چاكسازيش
هه ماههنگ و ده ستباري يهك بين.

وصلي الله و سلم على نبينا و قدوتنا محمد

جوتيار بامه رني

خوا له خو ي و دايك و باوكي خو ش بيت

گهوه‌ریی ئەم ئوممه‌ته

سوپاس بۆ خوای گه‌وره که گه‌وه‌ریی ئەم ئوممه‌ته‌ی خستۆته نیۆ بانگه‌واز بۆ دینه‌که‌ی و رازاندنه‌وه‌و جوان نیشان‌دانی له‌نیۆ سه‌رجه‌م ئوممه‌تانی تر‌دا، ئەمه‌ش ئەرکی سه‌رجه‌م ئوممه‌تی موحه‌مه‌ده (صلی الله علیه وسلم)، بانگه‌واز بۆ ریی خوا، واجبی سه‌رشانی ژن و پیاو، هه‌ژار و ده‌وله‌مه‌ندانی ئەم ئوممه‌ته‌یه، چونکه بانگه‌وازی که‌سی ناموسلمان، چاره‌سه‌ری کیشه‌گه‌وره‌که‌یه، چاره‌سه‌ری ئیلحاد و بی‌باوه‌ریی له‌نیۆ مرۆفایه‌تیدا، ئە‌گه‌ر ئەم کیشه‌مان چاره‌سه‌ر کرد، سه‌رجه‌م کیشه‌کانی دیکه‌ش به‌ ئاسانی چاره‌سه‌ر ده‌بن و ناشته‌وایی له‌نیۆ مرۆفایه‌تیدا بلاو ده‌ییته‌وه.

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت:

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ، ^(۱)

(ئيوه چاكترين ئوممەت و كوّمەلن، هينراونەتە ئەم سەر زەوييە بۆ كەلك گەياندن بە مەردم و رينمايي كردنيان، بۆيە فەرمان بە چاكە دەدەن و رپّ لە كاري خراپە و شيرك دەگرن و باوەريشتان بەخوا هەيه).

ئەگەر بە راستي فەزل و گهوهري بانگهواز و بانگخواز لاي خوا بزائن و تيبگەن خواي گهوره چ پله و پايەيه كي تايبەتي پيداون، چ پاداشت و ريز و بەرزي و پيگە و مەنزليكي بۆ ئامادە كردون، بە دلنباييەوه وازتان دەهينا لە دنيا و پيگهاتەكاني و ئەمرو پيش سبهی، رووتان دەكرده ئەم ئەركە و پەشيمانيتان دەردەبريي بەرامبەر هەر هەناسەيهك كه له دەرەهەي بانگهوازي ريي خوادا كيشاوتانە.

هەر هەناسە و عارەقەيهك كه له غەيري رەزامەندي خوادا دەريدەكەيت، له رۆژي دوايدا ئاه و پەشيمانيي بەدواويه، چونكه رۆژاني ژياني دنيا، لەچاو مليۆنەها سالي مانەهەي نيو بەهەشت يان دۆزەخي رۆژي دوايدا، زۆر كەم و بيهوودەن، ئەم رۆژانە هچ نين لەچاو خۆشيبەكاني بەهەشتيكدە كه چاو نەيديون و گوي نەبيستون و بە بيرو خەيالي كەسدا نەهاتون.

پيوهري جيهانيي بو ناماده سازيي بانگخوازان

زياتر له ههشت ميليار مرووف ههن، ئه مانه پيوستيان به چهند بانگخواز ههيه؟^(۱) راپورتتيكي نه ته وه يه كگرتووه كان ئاماژه به وه ده دات كه پيشبينيي ده كريت ههتا سالي (۲۰۳۰) ژماره ي دانيشتواني جيهان له حهوت ميلياره وه زياد بكات بو ههشت ميليار و نيو،^(۲) له ماوه ي سيانزه سالي داها توويشدا، ژماره ي دانيشتوان به بر ي يه ك ميليار كه س زياد بكات، ههتا سالي (۲۰۵۰) يش، ژماره ي دانيشتوان بگاته ده ميليار كه س.^(۳)

ئه گهر پيوهري جيهاني به م چه شنه بيت: بو ههر چوار سه د كه س، يان ژماره يه كي له و چه شنه، پيوست

(۱) من مقال (مهارات الدعاة في القرن الحادي والعشرين) للدكتور جمال يوسف الهميلي في موقع (mqqal.com).

(۲) موقع الامم المتحدة (http://www.un.org).

(۳) https://arabic.rt.com

به پزیشکیك بکات،^(۱) ته‌گه‌ر هه‌مان ریژه بو هه‌ر بانگخواییکیش وه‌ربگرین، ته‌وه واتای ته‌وه ده‌گه‌یه‌نیته که هه‌تا سالی (۲۰۳۰) پیوستمان به بیست ملیون بانگخواز هه‌یه، ده‌ی خو ساغ و سه‌لامه‌تی جه‌سته له دنیا‌دا، له‌پیشتر نیه له ساغ و سه‌لامه‌تی روچ و جه‌سته‌ش له هه‌ردوو دنیا‌دا.

پیش ته‌وه‌ی ده‌ست له خویندنه‌وه هه‌لبگریت:

هه‌رچییه‌ك سه‌باره‌ت به فهزل و گه‌وره‌یی بانگه‌وازی ریی خوا ده‌زانیت، بینوسه.

ئامانج له‌م چالاکییه: چالا‌ک‌کردن و به‌ه‌یز‌کردنی یاد‌گه‌مان به فهزل و گه‌وره‌یی بانگه‌وازو چوئیتی گواستنه‌وه‌ی ته‌م بیرو‌که‌یه بو که‌سانی دی له ریگه‌ی دواندن یان پیش‌که‌ش‌کردنی کوپ و وانه و خوله‌وه.

یه‌که‌م: فهزل و گه‌وره‌یی بانگخواز لای خوا

بانگخوازان چاکه بلاو ده‌که‌نه‌وه‌و ته‌رکی پیغه‌مبه‌رانی خوا به‌جیده‌گه‌یه‌نن، بانگخوازان بی‌چهن و چوون،

چاکترینی ئەم ئوممه‌ته‌ن، هه‌یچ وته‌یه‌ک له وته‌ی ئەوان
باشتر نیه، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمو‌یت:

**(وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّي مِنَ
الْمُسْلِمِينَ)،^(۱)**

(کێ له‌و که‌سه‌ قسه‌ی جو‌وانتره، خه‌لک به‌ره‌و
یه‌ ک‌خو‌اناسیی و بو‌ ئی‌سلام کردنه‌ په‌یره‌وو پرۆ‌گرام
بانگ ده‌کات و کرده‌وه‌ی چاک‌یش ده‌کات، به
شان‌ازیشه‌وه ده‌لیت: من یه‌ کێ‌کم له‌ موسلمانان).

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمو‌یت: **(كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ
تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ)،^(۲)**

(ئێ‌وه‌ چاک‌ترین ئوممه‌ت و کو‌مه‌لن، هه‌ی‌راونه‌ته‌ ئەم
سه‌ر زه‌وییه‌ بو‌ که‌لک گه‌یاندن به‌ مه‌ردم و رێ‌نمایی
کردنیان، بو‌یه‌ فه‌رمان به‌ چاکه‌ ده‌دن و رێ‌ له‌ کاری
خراپه‌و شیرک ده‌گرن و باوه‌ریش‌تان به‌ خوا هه‌یه).

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمو‌یت: **(وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى
الْحَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ)،^(۳)**

(۱) فصلت: ۳۳.

(۲) آل عمران: ۱۱۰.

(۳) آل عمران: ۱۰۴.

(پێویسته هه‌میشه کۆمه‌ڵ و ده‌سته‌یه‌ک له‌تێوه ببیت تێی موسلمانان! مه‌ردم بۆ رێی خێرو چاکه بانگ بکه‌ن و فه‌رمان به‌چاکه‌ بده‌ن و رێی له‌خراپه بگرن، دیاره تێوانه‌ن سه‌رفرازو به‌ختیار).

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمووت: **(وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ)**،^(١)

(پیاوان و ژنانی باوهردار هه‌موو دۆست و خۆشه‌ویست و یارمه‌تیدهری یه‌کن هه‌رده‌م فه‌رمان به‌چاکه‌ دده‌ن و له‌ خراپه‌ رێگری ده‌که‌ن و هه‌له‌سه‌ن به‌ نوێژ و زه‌کات دده‌ن و ئیتاعه‌و ملکه‌چن بۆ فه‌رمانه‌کانی خوا و په‌یامبه‌ره‌که‌ی، تێوه‌ بێگومان خوا تێوانه‌ هه‌ر ده‌خاته‌ به‌ر میه‌ره‌بانی و به‌زه‌یی خۆی چونکه‌ بێگومان خوا زۆر ده‌سه‌لاتداره‌، له‌ کارزان و کاربه‌جیه‌).

بازرگانیه‌کی براوه‌و پر‌قازانجیان تێوه‌یه‌ که‌ پاداشتیان به‌رده‌وام و نه‌به‌راوه‌یه‌، وه‌ک پێغه‌مبه‌ری خوا (صلی‌الله‌ علیه‌ وسلم) ده‌فه‌رمووت: **(مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى، كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ، لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا)**،^(٢)

(١) التوبة: ٧١.

(٢) صحيح مسلم، الرقم ٢٦٧٤.

(هه‌ر که‌س بانگه‌واز بکات بۆ رینمونی و ریی دروست،
 شه‌وه وه‌ک شه‌وه که‌سه‌ی که‌ شوینی ده‌که‌ویت، پاداشتی بۆ
 ده‌نووسریت، به‌بێ شه‌وه‌ی له‌ پاداشتی شوینکه‌وته‌کانی
 که‌م بکات).

به‌خوا زۆر پێویستمان به‌وه‌یه شه‌م به‌خششه له‌ده‌ست
 نه‌ده‌ین، خو‌ خوا ئایینی خو‌ی سه‌رده‌خات و پێویستی به
 ئی‌مه‌ نی‌یه، وه‌ک چۆن ته‌میمی داریی ره‌زای خوای لی
 بیت ده‌لیت: **يَبْلُغَنَّ هَذَا الْأَمْرُ مَا بَلَغَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ، وَلَا يَتْرُكُ
 اللَّهُ بَيْتَ مَدْرٍ وَلَا وَبَرٍ إِلَّا أَدَخَلَهُ اللَّهُ هَذَا الدِّينَ**،^(۱) (به
 دل‌نیا‌یه‌وه شه‌م دینه ده‌گاته هه‌ر شوینی‌ک که‌ شه‌وه و
 روژی پی بگات، چی مال و ره‌شمال‌یکیش هه‌یه، چی
 نامینیت و خوای گه‌وره شه‌م دینه ده‌باته ناویه‌وه).

بانگه‌واز بۆ لای خوا، واته بانگه‌واز بۆ چاکه و
 چاکه‌کاری و مانه‌وه له‌سه‌ر ئایینی خوای تا‌ک و ته‌نه‌ای
 به‌ده‌یه‌نه‌ر که‌ ته‌نه‌ا خو‌ی شیاوی په‌رستنه، چونکه
 ته‌نه‌ا زاتی خو‌یه‌تی که‌ به‌ده‌یه‌نه‌ر و روژی‌یه‌خش و
 کارساز و خاوه‌ن ده‌سه‌لاته، مه‌به‌ست به‌ بانگه‌وازه‌که‌ش،
 بانگه‌یشتی ناموسلمانانه بۆ ئیسلام، هه‌روه‌ها بانگه‌یشتی
 موسلمانانی لاسار و بیئا‌گایه، شه‌وانه‌ی وابه‌سته‌ی جگه
 له‌ خوان، هه‌موو شه‌مانه‌وه که‌سانی دیکه‌ش، بانگه‌یشت

(۱) مسند أحمد بن حنبل، الرقم ۱۶۹۵۷، صححه شعيب الأرنؤوط.

بکرین بۆ گوپزایه‌لیی خوا و به‌لین و موژده و هه‌ره‌شه و به‌هه‌شت و دۆزه‌خی خویان بیربخریته‌وه، بلاوکرده‌وه‌ی چاکه و چاکه‌کاری و جوانی و به‌هاکانی ئیسلامیان بۆ بخریته‌روو.

ئه‌مه‌ش، بلندترین و شه‌ره‌فمه‌ندانه‌ترین پیشه‌یه، چونکه چه‌ندین تایبه‌تمه‌ندی و فهزل و گه‌وره‌یی تیدا‌یه، فهزل و گه‌وره‌یی بانگه‌وازی ریئی خوا زۆر گه‌وره‌یه و پاداشته‌کشی له‌وه گه‌وره‌تره له چه‌ند نامیلکه‌و کوپ و خولیکدا باس بکریت، به‌لام ئه‌مانه ته‌نها وه‌ک نمونه‌یه‌ک بۆ بیرخستن‌ه‌وه ده‌خریته‌روو.

ریی بدن بیربکه‌ینه‌وه له‌و ئایه‌ت و فه‌رموودانه رابمیین که باسی فهزل و گه‌وره‌یی بانگه‌واز ده‌که‌ن وه‌ک ئه‌وه‌ی یه‌که‌مجار بیته‌ به‌رگویمان بکه‌ون.

دووه‌م: بانگه‌واز ئه‌رکی پیغه‌مبه‌ران بووه^(۱)

ئه‌و پیغه‌ به‌ره‌زی بانگه‌وازی ریئی خوا که پیغه‌مبه‌رانی خوی پیی ریزدار کراوه، خوی گه‌وره جیاواز له ئوممه‌تانی دی، تایبه‌تی کردووه به‌م ئوممه‌ته‌شه‌وه‌و تاجی پیغه‌مبه‌رانی خستۆته‌سه‌ر، ئه‌ویش بانگه‌وازی ریئی خوا‌یه.

(۱) عشرون دلیلا علی فضل الدعوة للشیخ سلطان بن عبدالله العمري.

بانگه‌وازی ریخی خوا، شوینکه‌وته‌ی ئیبراهیم و نووح و مووسا و عیسا و موحه‌ممه‌ده (سه‌لامی خوا له هه‌موویان بیټ)، جینشینی پیغه‌مبه‌رانه له گه‌یاندنی په‌یامه‌که‌یان و رویشتن له‌سه‌ر به‌نامه‌و ری‌بازه‌که‌یان (اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ)، ئەمه‌ش پله‌یه‌کی به‌رزو و شیایوی ئەوه‌یه له‌پیناو گه‌یشتن به‌و پله‌به‌رزو، قوربانییی بو‌ بدریټ.

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویټ: **(قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي).**

(بلی ئەمه‌ ری‌یی منه و بانگه‌واز بو‌ ریخی خوا ده‌که‌م له‌سه‌ر به‌رچاو‌روونی، خووم و ئەوه‌شی شوینم ده‌که‌ویټ).
پیشه‌وا که‌لییی ده‌لیټ (ئه‌رکی سه‌رشانی هه‌ر که‌سی‌که که‌ شوین پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) ده‌که‌ویټ، بانگه‌واز بو‌ ئەو شته‌ بکات که‌ پیغه‌مبه‌ری خوا بانگه‌وازی بو‌ کردووه).^(۱)
که‌واته بانگه‌وازی به‌م چه‌شنه، چاکترین پیشه‌یه، ئایا ئاواتی پی‌ ده‌خوایټ؟

(۱) ئەم وته‌یه له ئیبن زهید و که‌لیبه‌وه گیر‌دراوته‌وه، بر‌وانه: تفسیر الطبری (۳۷۹/۱۳).

ئایا ده‌بیته کارمه‌ند بۆ باشترین پیشه؟ بریار لای خۆته، ئه‌گەر وه‌لامه‌که‌ت به‌لێ بوو، ئه‌وه به‌ ویستی خوا، بردنه‌وه‌یه‌کی گه‌وره‌ت به‌ده‌سته‌پێناوه، ده‌ی خۆراگر به‌ و به‌رگه‌ بگره‌ له‌سه‌ری، چونکه به‌راستی له‌گه‌ڵ گه‌وره‌کاندا به‌شداریت کردووه.

ئه‌مه‌ش باشترین و بلندترین و رێزدارترین پله‌و پایه‌ی به‌نده‌یه، به‌جیگه‌یاندنی ئه‌رکی پێغه‌مبه‌رانه، وه‌ک خوای گه‌وره ده‌فه‌رمووت:

(وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ)، (١)

(پێش تۆ هه‌ر پێغه‌مبه‌ری‌کمان ناردی، ئه‌وا سروشمان بۆ دابه‌زاندووه که به‌ خه‌ڵکی رابگه‌یه‌نی، هه‌یچ په‌رستراویک نیه جگه‌ له‌ من - الله - ده‌ی ته‌نها من - الله - په‌رستن).

شیخی سه‌عدی - ره‌حمه‌تی خوای لێ - یه‌ت - له‌ ته‌فسیره‌که‌یدا ده‌لیت: هه‌موو پێغه‌مبه‌رانی پێش تۆ، به‌ کتێبه‌کانی‌شیا‌نه‌وه، پوخته‌و بنه‌رته‌ی په‌یامه‌که‌یان بریتی بووه له‌ فه‌رمانکردن به‌ په‌رستشی خوا به‌ تاك و ته‌نها و هاوه‌ل بریارنه‌دان بۆی

و روونکردنه‌وهی ئه‌وهی که ته‌نها الله په‌رستراوی حه‌قه و په‌رستنی جگه له‌و زاته، هه‌یچ و نار‌ه‌وایه. ^(۱)

یه‌گومان کاتی‌ک که سیک ئه‌م ئه‌رکه به‌جیده‌گه‌یه‌نی‌ت، ئه‌وه ری‌ز و گه‌وره‌یی شو‌ینکه‌وتنی ده‌ستده‌که‌وی‌ت، بانگه‌وازی‌ش ئه‌وه‌یه به‌نده‌کان و له‌ بکه‌یت ته‌نها به‌نده‌یی بو‌ به‌دی‌هینه‌ریان بکه‌ن و په‌یوه‌ندیان له‌گه‌لیدا به‌هه‌یز بکه‌ن، ئه‌مه‌ش چاکترین و ری‌زدارترین ئیشه، مه‌گه‌ر په‌یشه‌ی پی‌غه‌مبه‌ران ئه‌مه نه‌بووه؟

برای شیرینم، خوشکی به‌ری‌زم، پشکی تو‌ چیه‌یه له‌ میراتی پی‌غه‌مبه‌رایه‌تیدا؟ چیت پی‌شکه‌ش کردووه به‌ دینه‌که‌ت؟
خۆشبه‌ختیی بو‌ ئه‌و که‌سه‌ی که‌ ژیا‌نی له‌ به‌دی‌هینه‌نی
ئه‌م ئامانجه‌ خوا‌یستانه‌دا به‌سه‌ر ده‌بات.

سێیه‌م: بانگه‌واز چاکترینی گو‌فتار و کرداره‌کانه

بانگه‌واز بو‌ ری‌ خوا، چاکترینی کردار و گو‌فتاره‌کانه،
خوا‌ی گه‌وره‌ ده‌فه‌رمو‌یت:

(وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ)، ^(۲)

(۱) تفسیر السعدی (ص ۵۲۱).

(۲) فصلت: ۳۳.

(کێ له‌و که‌سه قسه‌ی جوانتره، خه‌لک به‌ره‌و یه‌ک‌خواناسیی و بو ئیسلام کردنه په‌یره‌و و پرۆگرام بانگ ده‌کات و کرده‌وه‌ی چاکیش ده‌کات، به‌ شانازیشه‌وه ده‌لی: من یه‌کیکم له‌ موسلمانان).

سه‌عدی ره‌حه‌مه‌تی خوای لی بیټ، له‌ ته‌فسیری ئەم ئایه‌ته‌دا ده‌لیت: ئەم نیشانه‌ی سه‌رسورمانه، به‌ واتای نکوولییه‌کی دانپێدانراو دیت، واته‌ هیچ که‌سیک نیه‌ قسه‌ی له‌وه‌ باشت‌ر بیټ، چ له‌ رووی وته‌ و چ له‌ رووی رێ و ریباز و حاله‌تیشه‌وه (ممن دعا إلى الله) بانگه‌واز بکات بو رێی خوا به‌ فی‌کردنی نه‌زانان و مشتومری ناحه‌قان، به‌ فه‌رمانکردن به‌ په‌رستشی خوا به‌ هه‌موو چه‌شنه‌کانیه‌وه و هاندانی خه‌لک له‌سه‌ری و باشت‌ر نه‌جامدانی به‌پیی توانا، هه‌روه‌ها به‌ سه‌رکۆنه‌کردنی ئەوه‌ی که‌ خوای گه‌وره‌ رێگری لیکردووه‌ ناشیرینکردنی ئەو شتانه‌ به‌ هه‌ر شیوازی‌ک که‌ ده‌بیته‌ هۆی وازلیه‌ینانی، به‌تایبه‌ت له‌م بانگه‌وازه‌وه که‌سه‌که‌ بگه‌رپه‌ته‌وه‌ بو بنه‌ره‌تی ئایینی ئیسلام و به‌باشی وه‌رگرتنی و مشتومرکردن له‌ گه‌ل دوژمنانی به‌ باشت‌رین شیوه‌ و دووره‌په‌ریزیکردن له‌ کوفر و هاوه‌ل‌دانان بو خوا و فه‌رمان به‌ چاکه‌کردن و رێگریکردن له‌ خراپه.^(۱)

(۱) تفسیر السعدی (ص ۷۴۹).

حه‌سه‌نی به‌صری سه‌بارەت به‌م ئایه‌ته‌ ده‌لیت: ئە‌مه‌ خو‌شه‌ویستی خ‌وایه‌، وه‌لی و نزیکی خ‌وایه‌، ئە‌مه‌ باشترین که‌سی لای خ‌وایه‌، ئە‌مه‌ خو‌شه‌ویستترین که‌سی سه‌ر زه‌ویه‌ لای خ‌وا، وه‌لامی بانگه‌وازی خ‌وای داوه‌ته‌وه‌و خه‌لکی بانگه‌یشت ده‌کات بو‌ ئه‌و په‌یامه‌ی خ‌وا که‌ خ‌وی چ‌ووه‌ به‌ده‌مییه‌وه‌و له‌و به‌ده‌مه‌وه‌چ‌وونه‌یدا کرداری باش و په‌سه‌ندی ئە‌نجامداوه‌، ئینجا ده‌لیت: من له‌ موسلمانانم، ئە‌م که‌سه‌ جینشینی خ‌وایه‌. (۱)

گوفتاری باش، پیوستی به‌ داناییه‌، خ‌وای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمویت:

(ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ)، (۲)

(هه‌ر به‌ ژیرانه‌و نه‌رم و قسه‌ی خو‌ش و حیکمه‌ت و ئاموژگاری شیرین و جوان، خه‌لک بو‌ رپ‌گای په‌روه‌ردگارت بانگ بکه‌ و به‌ چاکترو باشترین شیوه‌ قسه‌و گف‌توگۆیان له‌ گه‌ل بکه‌).

(۱) تفسیر الطبري (۴۲۹/۲۰)، تفسیر القرطبي (۳۶۰/۱۵)، تفسیر ابن کثیر (۱۸۰/۷).

(۲) النحل: ۱۲۵.

چوارهم: پاداشتی گه‌وره‌و هه‌لرژاو

له گه‌وره‌ییه‌کانی بانگه‌واز، بوونی پاداشتی گه‌وره‌یه، چونکه بانگخواز رینموونی خه‌لك ده‌كات بو حه‌ق و راستی و به‌ره‌و لای په‌روه‌دگار و په‌رستراویان رپیان نیشان ده‌دات و دووریان ده‌خاته‌وه له هۆکاره‌کانی خه‌شم و تووره‌یی و سزای خوا، خوای گه‌وره‌ش ئه‌وه‌ی پێی خوشه‌و پاداشتی له‌سه‌ر داناوه، له هه‌ردوو سه‌حیحه‌که‌دا هاتوو که پێغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) به‌عه‌لی کورپی ئه‌بووطالبی (ره‌زای خوای لی بی‌ت) فه‌رموو: **(قَوَاللهِ لَأَنَّ يَهْدِيَّ اللهُ بِكَ رَجُلًا وَاحِدًا حَيْرٌ لَّكَ مِنْ أَنْ يَكُونَ لَكَ حُمْرُ النَّعَمِ)**، (سویند به‌الله، ئه‌گه‌ر خوای گه‌وره‌ له‌سه‌ر ده‌ستت، رینموونی یه‌ک که‌س بیه‌خشی‌ت، زۆر بو‌ت باشتره‌ له‌وه‌ی رانه‌وشتری سوورت^(۱) هه‌ی‌ت)، ئه‌مه‌ش به‌گشتی، رینموونی‌کردنی که‌سی ناموسلمان و که‌سی موسلمان‌ی لاسار و سه‌رکه‌شیش ده‌گرێته‌وه، جا کوا ئه‌و که‌سه‌ی به‌دوای ئه‌م به‌رزى و بلندییه‌دا بگه‌ریت؟

(۱) له‌و سه‌رده‌مه‌دا به‌بایه‌خترین سه‌رمایه‌ی ناو عه‌ره‌ب، بریتی بووه‌ له‌ رانه‌وشتری سوور. (وه‌رگێڕ).

پینجه‌م: به‌زه‌یی خوا بو که‌سی بانگ‌خواز

بانگ‌ه‌واز، هۆکاریکه بو رحم و به‌زه‌یی خوا، خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رمویت:

(وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ)،^(۱)

(پیاوان و ژنانی باو‌پردار هه‌موو دۆست و خۆشه‌ویست و یارمه‌تیده‌ری یه‌کن هه‌رده‌م فه‌رمان به‌ چاکه ده‌ده‌ن و له خراپه‌ رپ‌گری ده‌که‌ن و هه‌له‌سه‌ن به‌ نو‌یژ و و زه‌کات ده‌ده‌ن و ئیتاعه‌و ملکه‌چن بو فه‌رمانه‌کانی خواو په‌یامبه‌ره‌که‌ی، بی‌گومان خوا ئه‌وانه‌ هه‌ر ده‌خاته‌ به‌ر میه‌ره‌بانی و به‌زه‌یی خۆی، چونکه‌ بی‌گومان خوا زۆر ده‌سه‌لات‌داره‌، کارزان و کاربه‌جییه‌).

بر‌وانه‌ چۆن خ‌وای گه‌وره رحم و به‌زه‌یی داناوه بو ئه‌و که‌سه‌نه‌ی که‌ هه‌لگری ئه‌و سیفه‌تانه‌ن.

شەشەم: ھۆکاری چاکترینی ئوممەتان

بەھۆی بانگه‌واز و فەرمان بە چاکه و رێگری له خراپه‌وه‌یه که ئوممەتە که مان بووه به باشترینی ئوممەتان، خۆی گه‌وره‌ش ده‌فهرمویت:

(كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ).

(ئێوه چاکترین ئوممەت و کۆمه‌لن، هینراونه‌ته ئەم سەر زه‌وییه بۆ که‌لک گه‌یاندن به‌مه‌ردم و رێنمایی کردنیان، بۆیه فەرمان به‌چاکه دده‌ن و رێ له‌کاری خراپه‌و شیرک ده‌گرن و باوه‌ریشان به‌خوا هه‌یه).

ئێبن که‌شیر ره‌حمه‌تی خۆی لی بی‌ت ده‌لیت: هه‌رکه‌س له‌م ئوممەته، هه‌لگری ئەم سیفه‌تانه بی‌ت، له‌گه‌ل ئەمانه‌دا به‌ر ئەو ستایش و وه‌سف و پیاهه‌لدانه ده‌که‌ویت.

عومه‌ری کوری خه‌ططاب ره‌زای خۆی لی بی‌ت ئەم نایه‌ته‌ی خۆینده‌وه، ئینجا وتی: هه‌رکه‌س هه‌ز ده‌کات ئەم ئوممەته بی‌ت، با ئەو مه‌رجه‌ی خوا به‌جیب‌گه‌یه‌نی‌ت که له‌سه‌ری دایناوه.

هه‌رکه‌س هه‌لگری ئەم سیفه‌تانه نه‌بی‌ت، خۆی به‌ ئەه‌لی کیتاب چواندوه، ئەوانه‌ی که خۆی گه‌وره به‌ خراپه‌ باسیان ده‌کات و ده‌فهرمویت:

(كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَن مِّنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ).^(۱)

(ئەوانە لە نیۆ خۆیاندا، رینگرییان نە دەکرد لە خراپە یەكە كە ئەنجامیان دەدا، بە راستی بەو هەلۆیستەیان، ئیشیکی زۆر خراپ دەكەن).

موجاهید^(۲) دەلیت: چاكتیرینی ئوممەتان كە خوا باسی کردوو، لە سەر بنەمای ئەو مەرجانە یە كە لە ئایەتە كەدا باسكراون.^(۳)

مەرجەكانیش كە باسكراون، بریتین لە فەرمان بە چاكە و رینگری لە خراپە و باوەرھینان بە خوا، لەم ئایەتەشدا وەسف و پیاھەلدانی ئەم ئوممەتە كراوە تا ئەو كاتە ی ئەم مەرجانە بە جێدەگە یەنن و هەلگری ئەم سیفەتەنە بن.

پیشەوا قورطوبی دەلیت: ئەگەر دەستبەرداری گۆرانكارپی ببین و لە ئاست خراپەدا دەست شل بكەن، ئەم پیاھەلدانەیان بو نامینیت و بە خراپە باسكردن شۆینی دەگرتتەو، ئەمەش هۆكاری لەناوچوونیانە.^(۴)

(۱) تفسیر ابن كثیر (۱۰۳/۲).

(۲) یەكێكە لە گەورە رافەكارانی قورئان. (وەرگیر).

(۳) القرطبي (۱۰۹/۴).

(۴) القرطبي (۱۷۳/۴).

زانایان ده‌لێن: خوای گه‌وره فرمان به چاکه و
رێگری له خراپه‌ی پیش ئیمان خستوه، چونکه ئیمان
به خوا ته‌نها بۆ ئه‌و کهسه خۆیه‌تی که باوه‌ری هیناوه،
به‌لام ئه‌و کهسه‌ی فرمان به چاکه ده‌کات و رێگری
له خراپه ده‌کات، باوه‌رداره و باوه‌رکه‌شی له سنووری
چاکه‌وه، تیپه‌ریوه بۆ بلاوکردنه‌وه‌ی ئه‌وه‌ی که باوه‌ری پێ
هیناوه، بۆیه پیش سه‌رجه‌م باوه‌رداران خراوه.

بانگخواز چاکترینی خه‌لکه

هینده بهسه بو بانگخواز که بو ئیسلام ده‌ژی و گه‌وره‌ترین په‌یامی له‌سه‌ر شان ناوه هه‌تا به‌مه بیته جینشینی پیغه‌مبه‌ران،

بانگخواز له‌و که‌سانه نیه که ژیانیکی نا‌بو‌ش ژیان بیاته سه‌ر و هیچ خه‌م و ئامانج و په‌یامیکی نه‌بیته.

حه‌وته‌م: براوه‌ی هه‌ردوو دنیا

بانگه‌وازی ریی خوا، هو‌کاری براوه‌یی هه‌ردوو دنیا، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمو‌یت:

(وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ).

(پێویسته هه‌میشه کو‌مه‌ل و ده‌سته‌یه‌ک له ئیوه بیته ئه‌ی موسلمانان! مه‌ردم بو ریی خێرو چاکه بانگ بکه‌ن و فه‌رمان به‌چاکه بدن و ری له‌خراپه بگرن، دیا‌ره ئه‌وانه‌ن سه‌رفرازو به‌ختیار).

هه‌رکه‌سیک ئه‌وانه ئه‌نجام بدات، ئه‌وه له براوه‌کان و باوه‌رداره تایبه‌ته‌کانه، هه‌روه‌ک بانگه‌وازی ریی خوا هو‌کاری زۆربوونی زانستی بانگه‌خوزه له روانگه‌ی په‌یره‌وی بانگه‌واز و مشتومر و ئاماده‌کاری بو‌گفتگو له گه‌ل که‌سانی تردا.

هه‌شته‌م: خوی گه‌وره پی‌چه‌سپاوت ده‌کات له‌سه‌ر دینداری

بانگه‌وازی ریی خوا هو‌کاری پی‌چه‌سپاوییه له‌سه‌ر دینداری، خوی گه‌وره ده‌فه‌رمووت:

(إِنْ تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ)

(د‌ل‌نیابن ئه‌ گه‌ر ئیوه یارمه‌تی ئایینه‌که‌ی خوا بده‌ن، ئه‌وا بی‌گومان خوایش یارمه‌تی ئیوه ده‌دات و به‌سه‌ر دوژمنانتاندا سه‌رتان ئه‌خات و پیکانتان له جی‌گاکانی جه‌نگدا جی‌گیر ده‌کات).

ده‌ی با هه‌ر که‌سیک ریی کاروانی بانگه‌وازی گرتو‌ته‌به‌ر، دل‌خۆش بی‌ت که‌ خوی گه‌وره پی‌چه‌سپاوی له‌سه‌ر دینداری و هی‌زی ده‌ستگرتنی به‌ په‌یامی خوا و زۆربوونی ئیمان و ئه‌وپه‌ری د‌ل‌نیایی و پی‌چه‌سپاوی و هه‌مه‌چه‌شنه‌ی کرداری چاکی پی‌ ده‌به‌خشیت، چاوه‌روان بی‌ت خوی گه‌وره له پاداشتی هه‌وله بانگه‌وازییه‌کانیدا، عیززه‌تی پی‌ به‌خشیت.

بانگخوازن به درپژایی سه‌ردهم له‌رووی پیچه‌سپاوییه‌وه، به‌هیزترین که‌سانن، هه‌مان ئەم شته له واقیعی خو‌ماندا له ئاست زانا گه‌وره‌کاندا ده‌بینین، بر‌وانه باس و به‌سه‌رهاتی زانایان و بانگخوازانی وهك ئەحمه‌دی کورپی حه‌نبه‌ل که له رۆژی مه‌ینه‌تدا بوویه سه‌رخهر و خزمه‌تکاری ئیسلام، به‌ره‌می ئەو خزمه‌ته‌ی ئەوه‌بوو که خوای گه‌وره پیچه‌سپاوی کرد له‌سه‌ر دینداریی و خو‌راگریی پی به‌خشی له‌سه‌ر مه‌ینه‌تیی سزا و به‌ندکردن، هه‌روه‌ها شه‌یخولئیسلام ئیبن ته‌یمیه که به‌نووسینه‌کانی وه‌لامی خاوه‌ن ئایین و مه‌زه‌به‌ه نار‌ه‌واکانی دایه‌وه و به‌بلا‌و‌کردنه‌وه‌ی زانست له سه‌رجه‌م بواره‌کاندا، دینی خوای سه‌رخست، به‌ره‌می ئەم هه‌ول‌ه‌ی ئەوه‌بوو که کاتیک به‌ندکرا، خوای گه‌وره پیچه‌سپاوی کرد، بو‌یه ئەو جو‌ره که‌سانه به‌درپژایی میژوو و گو‌رانی بارود‌وخه‌کان و له سه‌ختترین شوین و رووداوه‌کاندا، پیچه‌سپاوت‌ترین که‌سانن.

بانگخوازی خاویست که‌گرنگیی ده‌دات به‌په‌روه‌ده‌ی ئیمانیی، هاوسه‌نگیی نیوان په‌رستش و بانگه‌واز و نیوان زانست و کردار و فی‌کردن ده‌پارپژیت و له‌رووی کات و هه‌ول و سامان و گرنگی‌پیدا‌نه‌وه، مافی هه‌موو بواریک ده‌دات.

نۆیه م: خوای گهوره کاره کانت به چاکى بۆ راده په رینیت

هه موو ئه وانهى له بواری بانگه وازدا کار ده کهن، کو دهنگن له سه ره وهی که هه رکات له م بانگه وازهدا هه ولێک به خه رج بدهیت، ئیشوکاری دینی و دنیا ییشت ئاسان دیت به دهسته وه، چونکه تو بۆ خوا ده ژیت نه وهك بۆ خۆت، ئه مه ش لووتکه ی قوربانیدانه .

بۆیه تی یینی ئه وه ده که ییت که ئه گه ر به نیه تیکی پوخته وه کارت کرد، ئیشوکاری ژیا نت ئاسان ده دات به دهسته وه، له وانیه وته که ی خیزانی دکتور سمیطان^(۱) بیریت کاتیک له شوینیکی زۆر مه تر سیداری ئه فریقادا بوو، ده یوت: ئه ی عه بدوره حمان، ئایا به خته وه ریی به هه شت وهك به خته وه ریی ئیستامان وایه؟

ده ی مال و مندالت رابهینه له سه ر خاکی بوون و خو به ختکردن بۆ ئایینی خوا، به لێ، ئه مه قوربانیدانه بۆ خوا، ئیتر چیمان پێشکه ش کردوو ه؟

(۱) بانگه وازێکی ئیسلامی خیزخواز بوو که بانگه وازه که ی له ولاتانی ئه فریقیدا چر کردبوویه وه ژماریه کی زۆر خه لک له سه ر ده ستی موسلمان بوون. وه رگیر.

دهیه‌م: چیژی ژیان

به بانگه‌واز بۆ خوا، ئارامیی دهروونیی به‌دهست ده‌هینیت. نایا چیژی ژیان ده‌که‌یت؟ ئە گەر وه‌لامه‌که‌ت نه‌خیره، خیرا خۆت بگه‌یه‌نه نیو ئەم بانگه‌وازه، چه‌ند روژێک ناخایه‌نیت هه‌تا ئۆقره‌یی و ئارامیه‌کی گه‌وره به‌دیده‌که‌یت و په‌شیمانیت ته‌نها بۆ ئەو روژانه‌ی پیشتره که له دهره‌وه‌ی بانگه‌واز به‌سهرت بردوووه

یانزه‌یه‌م: رزگاربوون له خه‌ساره‌ته‌ندی

ئەو روژه‌ی خه‌لکی خه‌ساره‌تمه‌ند ده‌بن، بانگه‌وازانی ریی خوا براوه‌ن، ئەو روژه‌ی خه‌لکی ناخۆشیی روویان تێده‌کات، ئەوان به‌خته‌وه‌رن.

بانگه‌واز، هۆکاری رزگاربوونه له‌و خه‌ساره‌تمه‌ندییه‌ی که خوای گه‌وره باسی کردوووه ده‌فه‌رموویت:

(وَالْعَصْرِ، إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ، إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ).

(سویند به‌ کات و روژگار که چه‌نده گرنه‌گ و به‌ نرخه به‌راستی هه‌رچی ئاده‌میزاد هه‌یه به‌ تاییه‌ت ئەوانه‌یان که ته‌کلیفیان له‌سه‌ره له‌ زیانیکی گه‌وره‌دایه جگه

ئەوانەى بڕوایان هیناوه و کاره چاکه‌کانیان کردوووه و وه‌سیه‌تیان بۆ یه‌کتر کردوووه به‌هه‌ق و وه‌سیه‌تیان بۆ یه‌کتر کردوووه به‌سه‌برو خۆراگریی له‌سه‌ر هه‌ق و ئایینی خوا).

جوان رابمینه، هه‌تا جوان بیینیت که‌ خۆی گه‌وره‌ خه‌ساره‌تمه‌ندیی له‌و که‌سه‌ دوورخستۆته‌وه‌ که‌ باوه‌ری هیناوه‌و کرداری چاک ده‌کات و ئامۆژگاریی خه‌لک ده‌کات و له‌گه‌لیاندا ده‌بی‌ت و هه‌ق و بانگه‌واز بۆ هه‌ق و خۆراگریی نیۆ ئه‌و رییه‌ی له‌گه‌لیاندا گرتۆته‌به‌ر.

دوانزه‌یه‌م: به‌رده‌وامبوونی چاکه‌کانت له‌پاش مردنت

بانگه‌واز بۆ لای خوا، له‌ گه‌وره‌ترین هۆکاره‌کانی زیادبوون و به‌رده‌وامی چاکه‌کانه، وه‌ک پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) ده‌فه‌رمویت (مَنْ دَعَا إِلَى هُدًى، كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أُجُورِ مَنْ تَبِعَهُ، لَا يَنْقُصُ ذَلِكَ مِنْ أُجُورِهِمْ شَيْئًا)،^(۱) (هه‌رکه‌س بانگه‌واز بکات بۆ رینموونی و ریی دروست، ئه‌وه وه‌ک ئه‌و که‌سه‌ی که‌ شوینی ده‌که‌ویت، پاداشتی بۆ دهنووسریت، به‌بێ ئه‌وه‌ی له‌ پاداشتی شوینکه‌وته‌کانی که‌م بکات).

(۱) صحیح مسلم، الرقم ۲۶۷۴.

به‌نده‌ی خوا، پاش ئه‌وه‌ش که ده‌مریت، بانگه‌وازه‌که‌ی ده‌مینیته‌وه، ته‌نانه‌ت ئه‌و کاته‌ش، که خه‌وتوو، بانگه‌وازه‌که‌ی ناوه‌ستیت، بیهینه‌ پێش چاوی خۆت، ئه‌گه‌ر ده‌ که‌س سوودمه‌ند بن له‌ وانیه‌ک که پێشکه‌شت کردوو، یان کاسیتیک که دابه‌شت کردوو به‌سه‌ر خه‌لکدا، یان کتیبیک که پێشکه‌شی که‌سانیکت کردوو، ئه‌و چاکانه‌ت چه‌نده‌ زۆرن که له‌نیۆ ئه‌و خه‌لکانه‌ و خزمان و ده‌ورویه‌ریاندا بلاوده‌بنه‌وه، کاتیک له‌ کتوپرپکدا مردن دیته‌ریت، ئه‌و چاکانه‌ت ده‌میننه‌وه، ئه‌و کاته‌ش که له‌نیۆ گۆر‌دایت، چاکه‌کانت به‌رده‌وامیان ده‌یت.

بۆیه بانگه‌واری ریخی خوا، رییه‌کی ئاسانه‌ بۆ به‌ده‌سته‌یه‌نانی پاداشت، پاداشته‌که‌ی پاش مردنیشته‌ بۆت ده‌مینیته‌وه، جوان رابمینه‌، هه‌رکه‌سیک که تو‌ بووبیته‌ هۆی ری‌نموونی ئه‌و، هه‌موو کاره‌ چاکه‌کانی وه‌ک نوێژ و زیکر و رۆژوو و به‌خشین و بانگه‌واری، ده‌چنه‌ نیۆ تایی ته‌رازووی چاکه‌کانی، هه‌مان ئه‌و چاکانه‌ش دینه‌ سه‌ر تایی ته‌رازووی چاکه‌کانی تو‌یش بی‌ ئه‌وه‌ی هه‌یچ له‌ پاداشتی ئه‌و که‌م بکات، ئه‌م ده‌ستکه‌وتانه‌ چه‌ند گه‌وره‌ و ئه‌م بازرگانیه‌ چه‌ند پر‌قازانجه‌! به‌لام کوان ئه‌وانه‌ی کی‌برکی‌ له‌سه‌ر بکه‌ن؟

بازرگانی سه‌رکه‌وتوو ئه‌و که‌سه‌یه‌ که له‌ که‌مترین ماوه‌دا زۆرتین قازانج به‌ده‌سته‌یه‌نیت، به‌هه‌مان شیوه‌، باوه‌رداری ژیر که به‌دوای چاکه‌ و پله‌ی به‌رز و

بالای روژی دوايیدا ده گه پیت، ههول ددهات له ریی بانگهوازی ریی خواوه به مه بگات، چونکه کردهوهکانی به چه ندهات بو هه ژمار ده کرین.

ئهو باوه پدارانهی که هه ویان چر ده که نه وه بو روژی دوايي، دوو به شن:

یه که م: ئه وهی ته نها سه رقاله به په رسته شه وه، ئه م که سه کرده وه که ی له دواي مردنی ده وه ستیت و په رهی کرده وه کان ی داده خریت.

دووه م: که سیك که سه رقال ده بیت به په رسته ش و بانگهوازی ریی خوا و ههول ددهات شه رع ی خوا فیری خه لک بکات و له گه ل دروست کراوانی خوا دا چاکه بنوییت، ئه مه یان به رزترین پله و مه نزلی هه یه و کرده وه شی به رده وام ده بیت و په رهی کرداره کان ی کراوه ده بن و به پاداشتی چاکه پر ده کرینه وه و روژانه چاکه ی بو زیاد ده کریت.

سیانزه‌یه‌م: بانگه‌واز، هۆکاری خۆشه‌ویستی خواجه

پرسیار: خۆشه‌ویستترین کەس لای خوا کێیه؟

بانگه‌وازی ری خوا هۆکاره بۆ خۆشه‌ویستی خوا، هه‌روه‌ك پێغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) ده‌فه‌رمووت: (أَحَبُّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَنْفَعُهُمْ لِلنَّاسِ)،^(۱) (خۆشه‌ویستترین کەس لای خوا، ئەو‌یه‌ کە سوودی زۆرت‌ری بۆ خە‌لك هه‌یه).

ده‌ی سوودبه‌خست‌ترین شت بۆ خە‌لك، رینموونی‌کردنیانە به‌ره‌و به‌هه‌شت، سوودبه‌خشین پێیان له‌ رووی راست‌کردنه‌وه‌ی ئایین و بیروباوه‌ریان و پاک‌ژی ره‌وشت و به‌رزراگرتنی ئاستی ئیمان و باوه‌ریان.

(۱) المعجم الكبير للطبراني، الرقم ۱۳۶۴۶، حسنه الألباني في السلسلة الصحيحة، الرقم ۹۰۶.

چواردەیه‌م: خوای گه‌وره چاکه کارانی خۆشده‌وێت

بانگه‌واز چاکه‌کردنه له گه‌ل خه‌ڵکدا، خوای گه‌وره‌ش ده‌فه‌رموێت:

(وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ)،

(ببه‌خشن و چاکه‌بکهن، به‌پراستی خوای گه‌وره چاکه‌کارانی خۆشده‌وێت).

ئه‌گه‌ر به‌دابینکردنی خواردن سوود به‌خه‌لك بگه‌یه‌نیت و پاداشتی له‌سه‌ر وه‌ربگریت، ئه‌ی چۆنه‌ ئه‌گه‌ر خواردنی دڵ و خۆراکی رۆحیان بۆ دابین بکه‌یت به‌پیدانی ئیمانیک که‌ پێوستیی راسته‌قینه‌ی ژيانیه‌ و ده‌بیته‌ هۆکاری چوونه‌ به‌هه‌شتیان؟

ئه‌گه‌ر برسێتی به‌نانه‌ره‌قه‌یه‌ك راوده‌نرێت
ئه‌ی چی په‌ژاره‌و راپراییم وه‌ده‌رنی‌ت

پانزەهه‌م: هۆکاری رزگارکردنی خه‌لك له دۆزه‌خ

خه‌و و خه‌یالی گه‌وره‌ی بانگه‌خواز بریتیه له رزگارکردنی خه‌لك له دۆزه‌خ، گه‌وره و پیشه‌وای بانگه‌خوازن ده‌فه‌رمویت: (إِنَّمَا مَثَلِي وَمَثَلُ النَّاسِ كَمَثَلِ رَجُلٍ اسْتَوْقَدَ نَارًا، فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ جَعَلَ الْفَرَاشُ وَهَذِهِ الدَّوَابُّ الَّتِي تَقَعُ فِي النَّارِ يَقَعْنَ فِيهَا، فَجَعَلَ يَنْزِعُهُنَّ وَيَغْلِبْنَهُ فَيَقْتَحِمَنَّ فِيهَا، فَأَنَا آخِذٌ بِحُجَزِكُمْ عَنِ النَّارِ، هَلُمَّ عَنِ النَّارِ، هَلُمَّ عَنِ النَّارِ فَتَعْلِبُونِي تَقَحَّمُونَ فِيهَا)،^(۱) (نموونه‌ی من و ئه‌و خه‌لكه، وه‌ك پیاویك وایه كه ئاگریکی کردیته‌وه، كه ئاگره‌كه ده‌وره‌ری خۆی رو‌شن کرده‌وه، په‌پوله‌و ئه‌و گیاندارانه‌ی ده‌كه‌ونه ناو ئاگره‌وه بین و خۆیان بخه‌نه ناو ئاگره‌كه‌وه، ئه‌ویش دووریان بخاته‌وه له ئاگره‌كه، كه‌چی ئه‌وان وازنه‌هینن و خۆیان فری بده‌نه ناویه‌وه، جا من دامینتان ده‌گرم هه‌تا نه‌كه‌ونه ناو دۆزه‌خه‌وه ده‌لیم: دووربگرن له‌و ئاگره‌، دووربگرن له‌و ئاگره‌، كه‌چی نایه‌ن به‌ ده‌مه‌وه‌وه خۆ فری ده‌ده‌نه ناویه‌وه).

(۱) متفق علیه، واللفظ لمسلم، الرقم ۲۲۸۴.

شانزەهەم: ستایشی خوا و داوای لێخۆشبوونی فریشتەکان بۆ بانگخواز

هاودەم بە من رابمێنە: بانگەواز هۆکاری ستایشی
خوا و داوای لێخۆشبوونی فریشتە و درووستکراوەکانە،
پێغەمبەری خوا (صلی اللہ علیہ وسلم) دەفەرمویت:
(إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ وَأَهْلَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِينَ حَتَّى الثَّمَلَةَ فِي
جُحْرِهَا وَحَتَّى الْحُوتِ لِيُصَلُّونَ عَلَى مُعَلِّمِ النَّاسِ الْخَيْرِ)،^(۱)
(خوا و فریشتەکانی و خەڵکی ئاسمانەکان و زەویەکان،
تەنانت مێرووش لەناو کون و هیلانەیی خۆیدا، تەنانت
حووتیش، هەموویان سەلەوات دەدەن لەسەر ئەو کەسە
چاکە فێری خەڵک دەکات).

سەلەواتی خوایش، واتە ستایشی خوا، سەلەواتی
فریشتەکانیش واتە داوای لێخۆشبوونت بۆ دەکەن،
جا بانگەواز بۆ رێی خوا، هەموو چاکە و پاداشت و
گهورهییەکانت بۆ کوڵدەکاتەو.

ئەیی هاوار بۆ کەسێک ئەم بەخششانە لە دەست خۆی بدات.

(۱) سنن الترمذی، الرقم ۲۶۸۵ وقال حسن صحیح.

حہ قدہ ہہم: بہدہستہینانی نزای پیغہمبہری خوا (صلی اللہ علیہ وسلم)

بانگہواز بہجیگہیانندی فرمانی پیغہمبہری خوایہ (صلی اللہ علیہ وسلم) وہك ده فہرمویت: **(بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً)**،^(۱) (له منہوہ بگہیہنن، تہنانت تہ گہر یہک ٹایہتیش بیئت).

ہہرکہسیش سوننہتی پیغہمبہری خوا (صلی اللہ علیہ وسلم) بگہیہنیئت، پیغہمبہری خوا (صلی اللہ علیہ وسلم) نزایہکی زور تاییہتی بو دکات و دہفہرمویت: **(نَضَّرَ اللَّهُ امْرَأً سَمِعَ مِنَّا شَيْئًا فَبَلَّغَهُ كَمَا سَمِعَ، قَرَّبَ مُبَلِّغٍ أَوْعَىٰ مِنْ سَامِعٍ)**،^(۲) (خوای گہورہ تہو کہسہ جوان و رووگہش بکات کہ شتیک له ئیمہوہ دہبیستیت و دہیگہیہنیئت، چونکہ له وانہیہ ہہندیك جار تہو کہسہی کہ پھیامیکی پی دہگہیہنریئت، باشتر لیی تیبگات لهو کہسہی کہ خوئی بیستویہتی).

(۱) صحیح البخاری، الرقم ۳۴۶۱.

(۲) سنن الترمذی، الرقم ۲۶۵۷ و قال حسن صحیح.

ئىبنولقەيىم (رحمەتى خۆي لى بىت)، دەليت: پىغەمبەرى
 خوا (صلى الله عليه وسلم) فەرمانى کردوو لىيەوه
 پەيامەكەى بگەيەنریت ئە گەر تەنانەت يەك ئايەتیش
 بىت، نزایشى کردوو بو ھەر كەسيك كە لىيەوه
 شتيك بگەيەنیت با تەنانەت يەك فەرموودەش بىت،
 گەياندى سوننەتى پىغەمبەرى خوا بە ئومەتەكەى،
 زۆر گەورەترە لەو تيرەى دەھاوئيریت و دەگاتە نيۆ
 جەرگەى دوژمنەوه، چونكە زۆرکەس دەتوانن تيرەكە
 بەھاوئيرن، بەلام گەياندى سوننەتەكان تەنھا ميراتگران
 و جىنشينانى پىغەمبەران لەنيۆ ئومەتەكانياندا دەتوانن
 بىگەيەنن، خۆي گەورە بە منەت و بەخشنديى خۆي،
 لەو كەسانەمان بگيریت.^(١)

هه‌ژده‌یه‌م: پاداشتی خۆپا‌گریی له‌سه‌ر ریخی بانگه‌واز

بێگومان ریخی بانگه‌واز به گۆل نه‌چینراوه، ده‌ی موژده‌ت لی بی‌ت به پاداشتیکی گه‌وره له به‌رامبه‌ر ئه‌و نا‌ره‌حه‌تییه‌ی تووش‌ت ده‌بی‌ت، پاداشتیکی نزیک نه‌وه‌ک دوور، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمو‌یت:

(وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا).

(پاداشیان ده‌داته‌وه به به‌هه‌شتی‌ک به هه‌تا هه‌تایی تییدا ده‌مینه‌وه‌و به ئاو‌ریشمی‌ک ده‌بی‌وشن، به هو‌ی ئارام‌گر‌تیان له‌سه‌ر جی‌به‌جی‌کردنی ته‌کالیفی شه‌رعیی له دنیا‌دا).

ئه‌گه‌ر ته‌نها پیا‌و‌چاکیت، ئه‌وه که‌س ئازارت نادات، به‌لام ئه‌گه‌ر چاک‌ساز بی‌ت، ئه‌وه له‌لایه‌ن نه‌فامانه‌وه ئازارت تووش ده‌بی‌ت، پاداشتی‌ش به‌پیی نا‌ره‌حه‌تییه، پی‌غه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) ده‌فه‌رمو‌یت **(مَا يُصِيبُ الْمُسْلِمَ، مِنْ نَصَبٍ وَلَا وَصَبٍ، وَلَا هَمٍّ وَلَا حُزْنٍ وَلَا أَذًى وَلَا غَمٍّ، حَتَّى الشُّوْكَةِ يُشَاكَّهَا، إِلَّا كَفَّرَ اللَّهُ بِهَا مِنْ خَطَايَاهُ)**،^(١) (هه‌ر شه‌که‌تی و کفتی و نه‌خو‌شی و په‌ژاره و خه‌م

(١) صحیح البخاری، الرقم ٥٦٤١.

و خه‌فه‌ت و ئێش و ئازاری تووشی موسلمان ده‌بی،
ته‌نانه‌ت درکێکیش که له شوێنێکی هه‌له‌چه‌قی،
خودا ده‌یانگات به سه‌رپۆش و که‌فاره‌ت و بریتیی
گوناهه‌کانی).

قورهبیش له ماوه‌ی پێش پێغه‌مبه‌رایه‌تیدا، پێغه‌مبه‌ری
خوایان خۆشده‌ویست، به‌لام پاش ئه‌وه‌ی بوو به پێغه‌مبه‌ر و
که‌وته چاکسازی و بلاوکردنه‌وه‌ی چاکه‌ و راستکردنه‌وه‌ی
هه‌له‌کان، که‌وته‌ نه‌ ئازاردانی و دژایه‌تیکردنی، چونکه
چاکساز له‌ گه‌ل ئاره‌زووه‌کانیاندا به‌ریه‌کده‌که‌ویت، ئه‌و
ده‌یه‌ویت له‌ گه‌نده‌لی و خراپه‌ی دل و ده‌روونیان دایانمالیت.

زانایان ده‌لێن: یه‌ک چاکساز لای خوا خۆشه‌ویستتره
له‌ هه‌زاران پیاوچاک، چونکه‌ خوای گه‌وره‌ به‌هۆی
چاکسازوه‌ ئوممه‌ت ده‌پاریزیت، به‌لام پیاوچاک ته‌نها
خۆی ده‌پاریزیت، ده‌ی شیاو نیه‌ بو‌ موسلمان، ته‌نها به
چاکی خۆی رازی بیت و خوونه‌داته‌ چاکسازی، چونکه
ئهمه‌ ترسنۆکی و لاوازی و شکست و هۆکاری فه‌وتان و
له‌ناوچوونی ئوممه‌ته، چونکه‌ خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمویت.

(وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُنْهَكَ الْقُرَىٰ بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصَلِحُونَ).

(په‌روه‌ردگارت نه‌یکردوه‌ به‌پاو که به‌ سته‌م شارو
گونده‌کان له‌ناو به‌ریت و خه‌لکه‌ که‌یشیان چاکساز
بووبن)، خوای گه‌وره‌ ده‌سته‌واژه‌ی چاکسازی (مصلح‌ی)
به‌کاره‌یناوه‌ نه‌وه‌ک پیاوچاک (صالح).

خوای گه‌وره ئیمه و ئیوه‌ش له چاکسازانی چاکه‌کار بگێریت.

له‌به‌رئه‌وه‌ی بانگه‌واز گه‌وره‌بیه‌کی زۆری هه‌یه، بۆیه ده‌بی‌ت بۆ به‌ده‌سته‌ینانی ئه‌و پینگه‌ به‌رز و بلند و ریزداره، قوربانیدان و پێچه‌سپاوی و خۆرا‌گریمان هه‌بی‌ت.

بانگ‌خواز ئه‌گه‌ر هه‌ستا به‌ بانگه‌واز بۆ ری‌ی خوا، ئه‌وه به دوو بارودۆخدا تیده‌په‌ریت:

یه‌که‌م: بارودۆخی به‌ده‌مه‌وه‌هاتنی خه‌لك وهك چۆن خه‌لكی مه‌دینه پێشوازییان كرد له پێغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) و خوشحال بوون به‌ هاتنی.

دووهم: بارودۆخی پشتتێکردنی خه‌لك بۆ بانگ‌خواز، وهك چۆن کاتیك پێغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) چوو بۆ طائف، سه‌رکرده‌کانی ئه‌وی به‌رپه‌رچیان دایه‌وه‌و گه‌مژه و مندال و مه‌زمی شاره‌که‌یان له‌دژ هاندا هه‌تا که‌وتنه به‌ردبارانکردنی.

خوای گه‌وره خوشه‌ویستانی خو‌ی نادات به‌ ده‌ست دوژمنانه‌وه، به‌لام خو‌ی دانا و زانایه و هه‌ندیك جار بانگ‌خواز راده‌هینی‌ت، هه‌ندیك جاریش خه‌لك به بانگ‌خواز راده‌هینی‌ت.

بارودۆخی به‌ده‌مه‌وه‌هاتنی بانگ‌خواز زۆر سه‌ختتر و مه‌ترسیدارتره، چونکه هه‌ندیك جار تووشی سه‌رسامبوون

و به خودانازینی دهکات، پۆستی بۆ دهخریتهپروو، ئەمهش دهبیته هۆی تاقیکردنهوهی به دنیا، ئەمانه دهروازهی شهیتانن بۆ دزینی بانگخواز و سهرقالکردنی به دنیاو پۆست و مال و سامان و دوورخستنهوهی له دین.

بارودۆخی پشتههڵکردن و دژایهتیکردن باشتتر و بههیزتره بۆ پهروردهی بانگخواز، چونکه بانگخواز زیاتر بیری لای ئەوهیه روو له خوا بکات و لێی نزیك ببیتهوه، بهم هۆیهوه سهركهوتنی خوا دیت، وهك چۆن كاتێك خهلكی طائیف پیغه مبهری خویان دهركرد، له خوا پارایهوه و خوای گهوره به جیبریل و فریشتهی شاخهكان پالپشتی کرد، پاشان ئاسانکاریی بۆ کرد ههتا سهربهزانه بچیتهوه مهكکه، دواتر رێزداری کرد به شهوپهویی، پاشان کۆچی مه دینهی بۆ ئاسان کرد، دواتر دهركهوتن و سهركهوتنی ئیسلامی له سهه زهویدا پێی به خشی.

خوای گهوره دهفهرمویت: **(أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ، وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ)**،^(١)

(ئاخۆ موسلمانان گومان وا ده‌بن که ئه‌گه‌ر هه‌ر ئه‌وه‌نده بلین: بپروامان هی‌ناوه، ئیتر وازیان لیده‌هیتری و تاقیی نا‌کرینه‌وه، به‌هه‌قیقه‌ت ئیمه‌ ئه‌وانه‌ی پیش ئه‌وانمان تاقیکردنه‌وه به‌جۆره‌ها مه‌ینه‌ت و به‌لا، بی‌گومان خوا به‌واقیعی که‌سانیک، که‌راستیان و تووه‌و بپروایان هی‌ناوه‌دیاری ده‌کات و درۆزنایش دیاری ده‌کا، تا بناسرین و ده‌رکه‌ون).

ماوه‌ی په‌روه‌ده:

له‌م ماوه‌یه‌دا، خوی گه‌وره بانگه‌خواز تاقی ده‌کاته‌وه و به‌و چه‌شنه‌ی پیوست بی‌ت په‌روه‌ده‌ی ده‌کات، هه‌تا خۆراگری و راستگویی بانگه‌خواز تاقی بکاته‌وه و ئاماده‌کارییه‌ک لای بانگه‌خواز هه‌ییت بۆ به‌رگه‌گرتنی ناره‌حه‌تییه‌کان و به‌سۆزبوون له‌گه‌ل خه‌لک و خۆبه‌ده‌سته‌وه‌دانی ته‌واوته‌ی بۆ راستیی، ئیتر به‌خۆشی و ناخۆشی و هه‌ژاری و ده‌وله‌مه‌ندی و ترس و ئارامیش تاقی ده‌کرینه‌وه.

خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویت: **(وَتَبَلُّوْكُمْ بِالْحَيْرِ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ)**.^(١)

تاقیتان ده‌که‌ینه‌وه به ناخۆشیی، خۆشیی، هه‌ژاریی، ده‌وله‌مه‌ندیی، له‌ش ساغیی و نه‌خۆشیی، تا سایبرو ناشوکر ده‌رکه‌وی، سه‌ره‌نجام هه‌ر بۆ لای خۆمان ده‌گی‌ردی‌نه‌وه، ئه‌وسا به‌پیی ره‌فتارو ده‌رچوونتان له تاقی کردنه‌وه که‌دا، پاداشت و تو‌له وهرده‌گرن).

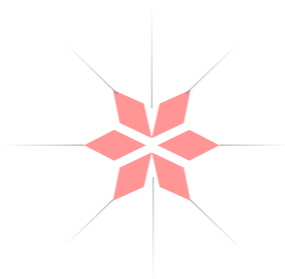
هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمویت: **(وَلَنبَلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخُوفِ
وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ
الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ، أُولَئِكَ
عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِّن رَّبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهْتَدُونَ).**^(١)

(ی‌ی‌گومان بن جاروبار تاقیتان ده‌که‌ینه‌وه به‌ه‌شی‌ک له ترس و برسیه‌تی و که‌مکردنه‌وه له‌ناوچوونی مال و دارایی دنیاو زیانی گیانی و تیاچوونی به‌روو بووم و ده‌سکه‌وته کانتان، به‌وانه که‌ خۆرا‌گرو به‌ ئارامن مژده‌ بده، ئه‌وانه‌ی که‌ تووشی هه‌ر به‌لاو نه‌هامه‌تی و چورتمی‌ک ده‌بن، خیرا ده‌لین: ئیمه هه‌ر هی خواین و ئه‌و دروستی‌کردوین و ده‌ره‌نجامیش له قیامه‌تدا هه‌ر بۆ لای ئه‌و ده‌چینه‌وه، مژده‌یان بده‌ری: ده‌که‌ونه به‌ر دروودو ره‌حمه‌تی په‌روه‌ردگاری خۆیان و شاره‌زاو رینۆینکراو هه‌ر ئه‌وانن).

ماوهی ده‌رکه‌وتنی سه‌رکه‌وتن:

ئه‌ گه‌ره‌هاتو بانگه‌خواز له سه‌ره‌ناره‌هه‌تی و تا‌قی‌کردنه‌وه‌ی به‌رگه‌ی گرت و له‌کاتی سه‌خته‌ترین بارودۆخ و که‌میی پشتیوان و زۆریی نه‌یارانیدا درێژه‌ی دا به‌ بانگه‌واز، خوای گه‌وره‌ له‌گه‌لی ده‌ییت و پشتیوانیی ده‌کات و سه‌ری ده‌خات، نزای گه‌ی‌را ده‌کات و به‌رگه‌یی له‌ ده‌کات و ده‌پاریژیت و شکست به‌ دوژمنانی ده‌هینیت.

به‌ره‌مه‌کانی بانگه‌واز
بو تاک و خیزان و کو‌مه‌لگه

یه که‌م: به‌دیها‌تنی ئامانجی به‌دی‌هینانی مروّف له‌لایه‌ن
خوای گه‌وره‌وه

ئهو ئامانج‌هی که‌ خوای گه‌وره به‌دی‌هینراوه‌کانی له‌پیناودا
دروست‌کردووه، بریتیه له‌ په‌رستشی خوا به‌ تاک و ته‌نها و
دوو‌ر له‌ هاو‌هل بو‌ بریاردانی، خوای گه‌وره ده‌فه‌رمو‌یت:

(وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ).

(مروّف و جنوکه‌م ته‌نها بو‌ په‌رستش به‌دی‌هیناوه).

په‌رستش: ناویکی گشتگیره بو‌ هه‌ر گو‌فتار و
کرداریکی ئاشکرا و په‌نه‌ان که‌ خوا پیی خو‌شه‌و جیی
ره‌زامه‌ندی زاتی خو‌یه‌تی، بانگه‌وازی‌ش روونکردنه‌وه‌و
شروّف‌هی ئهو په‌رستشه‌ و هاندانی خه‌لکه‌ بو‌ پابه‌ندبوون
پیه‌وه‌و وازه‌ینان له‌ هه‌ر شتی‌ک که‌ نه‌یار و پیچه‌وانه‌ی
په‌رستشه‌، ئهو پادا‌شته گه‌ورانه ده‌خاته‌روو که‌ ئه‌ گه‌ر
که‌سی‌ک په‌رستش ئه‌نجام بدات، ده‌ستی ده‌که‌وی‌ت،
ئهمه‌ش ئامانجی گه‌وره‌ی بانگه‌وازه.

دوۋەم: دەرکەۋتنى نەۋە ئىمانىيە كان

بەرھەمىكى بانگەۋاز ئەۋەيە كە ۋەچە و نەۋە كانى كوفر دەۋەستىنىت، پىش ئەۋەي كە سىك بىت بە مۇسلمان، بىباۋەر بوۋە بە ھەزاران سالىش كورى بىباۋەران بوۋە، ئىستا كە تۆ دىت و لە رىيى بانگەۋاز كورنى ئەۋ كەسەۋە بۆ ئىسلام، بارودۇخە كە دەگۆرپىت، بەم كارەت، ۋەچەيەكى چەندىن سالە دەگۆرپىت كە لەمەۋدوا دىن و بەرپۆەن، بەم چەشەنە نەۋەي داھاتوو دەبنە مۇسلمانى كورى مۇسلمانى كورى مۇسلمان، ئەمەش چ گەۋرەيىە كە نەۋە بىباۋەرە كان بوەستىنىت و نەۋە باۋەر دارە كان بخەيتە شوئىيان، نەۋەيەك كە تەنھا باۋەرپان بە اللە بىت و تەنھا ئەۋىش پەرىستىن.^(۱)

سىيەم: زۆر كورنى ئوممەتى موحەممەد

بەرھەمىكى ترى بانگەۋاز، برىتتە لە زۆر كورنى ئوممەتى موحەممەد، ئەمەش ئەۋ ئاۋاتەي پىغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) دەھىنىتتە دى كە برىتتە لەۋەي لە پىغەمبەرانى دى شوئىكەۋتەي زىاترى ھەبىت،

(۱) وليد السحيباني: القواعد العشر في التحفيز لدعوة غير المسلمين.

وهك چۆن خۆی فەرمووێهتی (فَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَكْثَرَهُمْ
تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ)،^(۱) (هیوام وایه له رۆژی دوایدا له
سه‌رجه‌م پیغه‌مبه‌رانی دی، شوینکه‌وته‌م زیاتر بیت).

(۱) صحیح البخاری، الرقم ۴۹۸۱، صحیح مسلم، الرقم ۲۳۹.

موسلمانبوونی یه‌ک که‌س له‌سه‌ر ده‌ستت،

واته موسلمانبوونی ملیۆنه‌ها که‌س

موسلمانبوونی یه‌ک که‌س له‌سه‌ر ده‌ستت، واته موسلمانبوونی ملیۆنه‌ها که‌س، چونکه کرده‌ی خۆی و مندال و نه‌وه‌کانی و هه‌ر که‌سیک که هه‌تا روژێ دوایی له‌سه‌رده‌ستی ئه‌و موسلمان ده‌بی‌ت، ده‌چیتته تایی ته‌رازووی چاکه‌کانته‌وه، ئه‌گه‌ر وا دابنیت ئه‌و که‌سه رینموونیکراوه دوو یان سێ مندالی هه‌یه، منداله‌کانیشی به هه‌مان شیوه، واته دوای هه‌ر بیست سالیک، ژماره‌که دوو به‌رامبه‌ر ده‌بی‌ت، پاش سه‌د سال ژماره‌که‌ی هه‌زار به‌رامبه‌ر ده‌بی‌ت.

رامانیك :

با وا دابنیت که سه‌د سال تیپه‌ریوه‌و ژماره‌که بووه به هه‌زار موسلمان، ته‌نها پینج سه‌د که‌سیان ماونه‌ته‌وه‌و ئه‌وانی دیکه له ماوه‌ی سه‌د ساله‌که‌دا مردون، پینج سه‌د که‌سه‌که وهرده‌گرین و پاش سه‌د سال ده‌بنه ده هه‌زار به‌رامبه‌ر، به‌م چه‌شنه ژماره‌که ده‌بی‌ته پینج سه‌د هه‌زار که‌س، پاش دوو سه‌د سال، پاش سێ سه‌د سال، ئینجا نیوه‌ی ژماره‌ی سه‌ده‌ی دووه‌م وهرده‌گرین که دووسه‌د و

په‌نجا هه‌زار که‌س بوون، که‌رته‌ی هه‌زاری ده‌که‌ین و
ئه‌نجامه‌که ده‌یته دووسه‌دو په‌نجا ملیۆن که‌س، جا
ئه‌گه‌ر سه‌ده‌ی چواره‌م و پینجه‌م و شه‌شه‌میش هه‌ژمار
بکه‌ین، ژماره‌کان چۆن زیاد ده‌که‌ن؟!!

با نه‌لێین ملیۆنه‌ها که‌س، ته‌نها یه‌ک ملیۆن که‌س
به‌سه، ئه‌مه ئه‌گه‌ر ته‌نها که‌سیکیش له‌سه‌ر ده‌ستی
ئه‌و که‌سه موسلمان نه‌بوویت، به‌لام ئه‌گه‌ر یه‌ک که‌س
له‌سه‌ر ده‌ستی موسلمان بوویت، ئه‌وه هه‌مان هه‌ژمار
بو که‌سی دووه‌میش داده‌نیین، جا ئه‌گه‌ر ده‌یان سه‌د
یان هه‌زار که‌س له‌سه‌ر ده‌ستی موسلمان بووبن؟! ئه‌مه
ئه‌گه‌ر ته‌نها یه‌ک که‌س له‌سه‌ر ده‌ستی تو موسلمان
بوویت، ئه‌گه‌ر بێتو هه‌ر رۆژه‌و که‌سیک له‌سه‌ر ده‌ستت
موسلمان بێت؟!!

بانگه‌وازی وا هه‌یه که‌ جه‌وت هه‌زار که‌س له‌سه‌ر
ده‌ستی ئه‌و موسلمان بون، هوک‌اری موسلمانبوونی ئه‌و
بانگه‌وازه‌ش پیاویکی به‌ته‌مه‌ن بووه له‌ شاری ریاض که
ته‌نها کتێبێکی داوه به‌و که‌سه.

که‌سیک ده‌ناسم که‌ له‌سه‌ر ده‌ستی ئه‌و قه‌شه‌یه‌ک
له ئه‌فریقا موسلمان بووه، دواتر له‌سه‌ر ده‌ستی ئه‌و
قه‌شه‌یه، زیاتر له‌ یه‌ک ملیۆن که‌س موسلمان بون.

ئه‌وه‌تان بیر بێت، موسلمانبوونی یه‌ک که‌س واتای
ژماره‌ یه‌ک ناگه‌یه‌نیت، به‌لکو به‌ ویستی خوا، واتای

مىليۇنلارغا كەس دەگەيەنەت، ئەو مىليۇنلارغا كەسەش، ئەگەر سوبىحانەللايەك بىكەن، يان بەخشىنىك بىبەخشن، بىئى ئەۋەى هېچ لە پاداشتى خۇيان كەم بىكات، ھەمان پاداشت بۇ تۇيش دەنوسرىت، ھەركام لەۋانە ھەر ھەنگاۋىك ھەلنىن بەرەو مزگەوت، تۇيش ھەمان پاداشتى ئەۋانت بۇ دەنوسرىت، ئەگەر ھەج بىكەن، رۇژوو بىگرن، جىھاد بىكەن، نزا بىكەن، يارمەتى كەسانى دى بەن، خوۋ بەنە فىرېبون، خەلك فىر بىكەن، پەرۋەردە بىكەن، بنووسن، ۋەقق بىكەن، لە ھەموو ئەمانەدا، چەشنى ئەۋان پاداشتەكەى بۇ تۇيش دەنوسرىت.

مەبەستەكە ئەمەيە: ھەر كىدارىك، ئايا گوفتارىيى بىت يان كىدارىي يان لە دلدا بىت، تۇيش چەشنى ئەۋان پاداشتت بۇ دەنوسرىت.

ئەگەر خۇاي گەرە منەتبارىيى كىدويت بەۋەى لەسەر دەستت كەسىك مۇسۇلمان بوۋىت، ئەۋە كىدەۋەى خۇى و نەۋەكانى ھەتا رۇژى دۋايى، دىتە سەر تاى تەرازوۋى چاكەكانى تۇيش، زۇر بە سانايى، پاش سى سەد سال ژمارەيان دەگاتە مىليۇنلارغا كەس كە تۇ ھۆكار بویت بۇ مۇسۇلمانبوۋىيان.

ۋىدبەرەۋە، ئەگەر تۇ نەبىتە ھۆكارى مۇسۇلمانبوۋىيەك كەس، ئەۋە ھەموو ئەۋ ژمارانە لەدەست دەچن كە ھەندىك جار دەگەنە مىليۇنك يان زىاتر، بۇچى زىانىك ھەيە لەمە گەرەتر؟

چواره‌م: بنیادی تواناکان

به‌ره‌مه‌ییکی تری بانگه‌واز، بریتیه له بنیادنانی کۆمه‌لگه‌یه‌ك که به‌پیی توانا، سیفه‌ته نمونه‌یه‌یه‌کان و پیشه‌نگیی تیدا به‌رجه‌سته ده‌بیّت، وه‌ك چۆن له سه‌رده‌می پیغه‌مبه‌ری خوادا (صلی الله علیه وسلم) نمونه‌ی یه‌که‌می ئەمه‌مان بینی، ئەو سه‌رده‌مه‌ی که بووه به‌ پیشه‌نگیك بۆ هه‌ر سه‌رده‌میکی دوا‌ی خۆی هه‌تا رۆژی دوا‌ییی، له‌و کۆمه‌لگه‌دا، خه‌لکی برایانه و خوشه‌ویستانه و هاوکارانه له‌سه‌ر بنه‌مای چاکه و له‌خواترسان هه‌لسوکه‌وتیان ده‌کرد، شه‌ریعه‌تی ئیسلامیان په‌یره‌و ده‌کرد و ره‌فتاری موسلمانانه‌یان نیشان ده‌دا، ئامۆژگاری یه‌کدییان ده‌کرد و سۆزداریان بۆ یه‌که‌تر هه‌بوو، وه‌ك چۆن پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) ده‌فه‌رمویّت: **(مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادُّهِمْ، وَتَرَاحِمِهِمْ، وَتَعَاطُفِهِمْ مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى)**، ^(۱) (نمونه‌ی باوه‌رداران له خوشه‌ویستی و سۆز و میهره‌بانییان بۆ یه‌کدی، وه‌ك یه‌ك جه‌سته وایه، ئە‌گه‌ر به‌شیک له جه‌سته ئازاریکی هه‌بیّت،

هه‌موو به‌شه‌کانی تری جه‌سته هه‌و‌دهم به‌و هه‌وا‌تازار ده‌بن و له تا و شه‌ونخوونی و نه‌خه‌وتندا هه‌وبه‌شیی ده‌که‌ن).^(۱)

پینجه‌م: بانگه‌واز بو لای خوا، ئیمان زیاد ده‌کات

ئه‌وه‌ی له مه‌زه‌به‌بی ئه‌هلی سو‌ننه‌دا روونه، ئه‌وه‌یه که ئیمان زیاد و که‌م ده‌کات، به‌ په‌رستش زیاد ده‌کات و به‌ تاوان و سه‌رکه‌شی که‌م ده‌کات، له سه‌حیحی موس‌لیمیشدا به‌شیک دانراوه به‌ ناو‌نیشانی (ریگ‌ری له خراپه له ئیمان‌ه‌ویه و ئیمان زیاد و که‌م ده‌کات و فه‌رمان به‌ چاکه و ریگ‌ری له خراپه واجبه)، پاشان فه‌رمووده‌که‌ی ئه‌بو‌وده‌ری غیفاریی ده‌هینیت له پیغه‌مبه‌ری خواوه (صلی الله علیه وسلم) که ده‌فه‌رمووت: **يُصْبِحُ عَلَىٰ كُلِّ سُلَامَىٰ مِنْ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ، فَكُلُّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ، وَأَمْرٌ بِالْمَعْرُوفِ صَدَقَةٌ، وَنَهْيٌ عَنِ الْمُنْكَرِ صَدَقَةٌ، وَيَجْزِيءُ مِنْ ذَلِكَ رَكْعَتَانِ يَرْكَعُهُمَا مِنَ الصُّحَىٰ**)،^(۲) (هه‌موو به‌یانیه‌ک، هه‌ر ئیسکیکی هه‌کامتان سه‌ده‌قه‌یه‌کی له‌سه‌ره، جا هه‌ر سو‌ب‌حانه‌للایه‌ک سه‌ده‌قه‌یه‌که، هه‌ر الحمد لله یه‌ک

(۱) د. أحمد بن علي سير المباركي: فضل الدعوة و ثمراتها.

(۲) صحيح مسلم، الرقم ۷۲۰.

سه دهه قهیه که، هەر (الله أكبر) يك سه دهه قهیه که، هەر
فەرمان به چاکه یه که سه دهه قهیه که، هەر ریگریکردن له
خراپه یه که سه دهه قهیه که، دوو رکات نویژی چیشته نگاو
که بیکه، له بری هه مووی ده که ویت).

شه شه م: ژيانی دلان:

بانگهواز ژيانی دلانی تیدایه، دلّه لاوازه کان چالاک
ده بنه وه، دلّه بیئاگان به هوش دینه وه، ئیمانی
باوهرداران زیاد ده کات، ههز و ئاره زووی لادان کپ
ده کریت، چیژبه خسه بو ئیشکه ران، ماندووبون ده بیته تام
و چیژ بو ئه وه که سه ی ههز و ئاره زووی بووه به بانگهواز،
عه ره قی جه سته ی، وه که عه ره قی هەر که سیکی تر نیه، خو
هەر کاممان که ده چین بو ئیش، هەر له به ری که وتنه وه
هه تا ئه وه کاته ی پیاده ی وهرزش و چالاکیه که ده که ی،
یان سواری ئاژهل و پیناوه کانی گه یانندن ده بین، یاخود
خواردن و برژاوێک ئاماده ده که ی، عه ره ق ده که ی نه وه،
به لام چ مه و دایه که هه یه له نیوان ئه وه دوو عه ره قه کردنه وه
ماندووبوونه دا، گه وهره ترین عاره قه، عاره قه یه که که له
رژی خوادا بیته، کاتی که چهند کاتر می ریک راده وه ستیت
و پرۆشه ریک به سه ر گه شتیاراندا دابه ش ده که ی، یان
چهند کارتۆنه کتی بی که بار ده که ی، یان له دۆل و
دارستانه کانی ئه فریقیدا سه رقالیته به بانگهواز وه به و

ئومیده‌ی هه‌زاران یان ملیۆنه‌ها که‌س له‌سه‌ر ده‌ستت موسلمان ببن، له‌و پیناوه‌دا ماندوو ده‌بیت و نه‌خۆش ده‌که‌ویت.

سویند به‌خوا، هیچ عاره‌قه و ماندوو بوونی‌ک له‌وه جوانترو بالاتر نیه.

حه‌وته‌م: پێچه‌سپاوی له‌سه‌ر حه‌ق

بانگه‌وازکردن له‌ ریخی خوادا و به‌رده‌وامبوون له‌سه‌ری له‌ هه‌موو روانگه و هه‌موو بارودۆ خێکدا، پێچه‌سپاوی له‌سه‌ر حه‌ق و سه‌رخستنی دین و مانه‌وه‌ی ئه‌و ده‌سته سه‌رخراوه‌ی لی ده‌که‌ویته‌وه که به‌لێنیان له‌باره‌وه دراوه به‌وه‌ی دین و سه‌رده‌که‌ون به‌سه‌ر هه‌ر که‌سی‌کدا که پێچه‌وانه‌ی ئایینی حه‌ق بیته‌، وه‌ک بیدعه‌کاران و ریچکه و ری‌بازه چه‌وته‌کان و هه‌وه‌سباز و گومانسازانی هه‌ر سات و شوینی‌ک، هه‌روه‌ک پێغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) ده‌فه‌رمویته‌: **(لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الْحَقِّ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَذَلِكَ)**،^(۱) (به‌رده‌وام تاقمی‌ک له‌ ئومه‌ته‌که‌م سه‌رکه‌وتوو و براوه‌و له‌سه‌ر حه‌قن، هه‌رکه‌س پشتیان لی

(۱) صحیح مسلم، الرقم ۱۹۲۰.

بكات و دژايه تيبان بكات، زيانيان پيناگه يه نيته، ههتا روژري دوايي ديته، ئهوانه به و چهشنه ده ميينه وه.

هه شته م: به ده ستخستني به رژه وهندي و دوورخستنه وهي
زيان و خراپه

بانگهوازي ربي خوا، به پي توانا، به ده ستخستن و زيادكرني به رژه وهندي و دوورخستنه وهو كه مكر دنه وهي زيان و خراپه ي ليده كه ويته وه، بانگهواز گهنده لبي و پهستي و سته م و هوشبه ره كان ده وه ستينيته و بلندي و ئاسايش و ئارامي و چاكسازي بلاوده كاته وه، هه لمه تي به گاوركردن و لادان و ئيلحاد و بيروباوهري پر و پوچ و هاوهل برياردان بو خوا ده وه ستينيته و يه كه خوا په رستي بلاوده كاته وه.

قاتيكان و زوريك له پيناوه كاني راگه ياندي روژئاوا و ناوه نده كاني ليكو ليينه وه، دان به وه دا ده نين كه ئيسلام يه كه م ئايينه و له هه موو ئايينه كاني تر، زياتر له جيهاندا بلاوده بيته وه.

نۆبەم: چارەسەرى كىشە ھزرىي و كۆمەلایەتیی و رەۋشیتی و ئاكارىيەكان

بانگەۋاز رىگەيەكە بۆ چارەسەركردنى كىشە ھزرىي و كۆمەلایەتیی و رەۋشیتی و ئاكارىيەكانى پەيۋەست بە كۆمەلگەكان كە دەكرىت مانەۋەيان ھۆكارى مالىۋىرانى و لەناۋچوون بىت، چونكە مرؤف ئەگەر بە عەقل و ھەز و ئارەزووى خۆى ھەنگاۋى نا و خۆى دوورگرت لە سروشى ئاسمانىي، بەدلنىيائىيەۋە مالىۋىران دەبىت، بانگەۋازىش برىتتە لە روونكردەۋەۋە نىشاندانى رىيى رزگارىي بۆ ھەموو مرؤفايەتیی، ئايىنى خوا رىنمونييە بۆ ھەموو چاكەيەك، دەرمانى سەد دەردەيە بۆ ھەر نەخۆشىيەكى ھزرىي و رەفتارىي و ھەر چەشەنەيەكى ترى مرؤفايەتیی.

ده‌یه‌م: بانگه‌واز بو لای خوا، سزای سه‌ر به‌نده‌کان لاده‌بات

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: (لَعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ، كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ).^(١)

له‌سه‌ر زمانی (داود) و (عیسای کورپی مریه‌م)، نه‌فرین و نه‌علت، له‌و (به‌نی ئیس‌رائیل) له‌ کافرو بی‌ باوه‌رانه‌ کرا، چوون ئه‌وانه له‌سنوور ده‌رچوون و پیشه‌یان هه‌ر ده‌ستدریژی بوو و نه‌ریتیشیان وابوو رییان نه‌ده‌گرت له‌وخرابه‌و تاوانانه ده‌یانکرد، ئای چ کارێکی زۆر خراپیان کرد.

يانزه يه م: بانگهوازي ربي خوا، رزگار بوونه له تاواني گوفتار

سه رقالبووني مرووف به بانگهوازه وه، هوکاره بو
ته وهی له دهست تاواني گوفتار و هه له ی زمان پاريزراو
بيت، خواي گه و ره ده فه رمويت:

**لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ
إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاةِ اللَّهِ فَسَوْفَ
نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا)، (١)**

(زۆربه ی سرته سرت و چپه كانيان هيچ خير و
به هره يه كي تيدا نييه، جا مه گه ر كه سيك فه رمان
بدات به سه ده قه و كاري چا كه و پيك هي نانه وه ي
مه ردم و فه رمان بدا به ناو بژيبي و ناشت بوونه وه ي نيوان
خه لك بو ته م كارانه به هه ر جو ر راويژ و چپه بكري
و، به نه يني هه نگا و بنريت، هه ر خير و چا كه يه، جا
هه ر كه س به مه به ستي ره زاو خو شنوودي خوا به نه يني
كار بكا بو هه ر كاري كي په سه ند، له دو اييدا پادا شي كي
گه و ره و بي سنووري ته ده يني). (٢)

(١) النساء: ١١٤.

(٢) أ.د. سليمان بن قاسم بن محمد العيد: الأمروف بالمعروف والنهي

ئە گەر دەروونت سەرقال ئەکەیت بە پەرستشەوه،
سەرقالت دەکات بە سەرپیچی و تاوانەوه، خوی گهوره
دەفەرمویت:

**(وَاصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ
وَجْهَهُ). (١)**

(دان بە خوۆتا بگره له گهڵ ئەوانەى که به یانیان و
ئیواران له پهروهرد گاریان دەپارێنهوهو دەپههستن و ته نیا
رهزامه ندى ئەویشیان دهویت).

دوانزه يه م: بانگهواز هۆكاري باشبووني ژياني خهلك و ريگري له خراپه ي نه فامانه

پيغه مبهري خوا (صلي الله عليه وسلم) ده فهرميوت:

(مَثَلُ الْقَائِمِ عَلَى حُدُودِ اللَّهِ وَالْوَاقِعِ فِيهَا، كَمَثَلِ قَوْمٍ اسْتَهْمُوا عَلَى سَفِينَةٍ، فَأَصَابَ بَعْضُهُمْ أَعْلَاهَا وَبَعْضُهُمْ أَسْفَلَهَا، فَكَانَ الَّذِينَ فِي أَسْفَلِهَا إِذَا اسْتَقَوْا مِنَ الْمَاءِ مَرُّوا عَلَى مَنْ فَوْقَهُمْ، فَقَالُوا: لَوْ أَنَّا خَرَقْنَا فِي نَصِيبِنَا خَرْقًا وَلَمْ نُؤَدِّ مَنْ فَوْقَنَا، فَإِنْ يَتْرُكُوهُمْ وَمَا أَرَادُوا هَلَكُوا جَمِيعًا، وَإِنْ أَخَذُوا عَلَى أَيْدِيهِمْ نَجَوْا، وَنَجَوْا جَمِيعًا)،^(١) (وينه ي كه سيك كه ناگاي له خو ي بيت و خو ي پاريزيت له و شتانه ي كه خوا سنووري بو داناون، له گه ل نه و كه سه ي سنووره كاني خوا بيه زينيت، وينه ي نه م دوو جو ره كه سه يه: كو مه ليك كه له ناو خو ياندا له سه ر جيگه ي خو يان، له ناو كه شتیه كي دوو قاتيدا تيروپشك ده كهن و تا قميكيان قاتي سه ره وه يان بهر بكه ويوت و نه وان ي تريش قاتي خواره وه، نه وانه ي له خواره وهن به سه ر نه وانه دا بچن بو تاو كه له قاتي سه ره وهن، به و هويه وه بليين: بو چي له به شي خو ماندا كونيكي تي نه كه ين و ئيتر نه وهنده نازاري نه وانه ي

(١) صحيح البخاري، الرقم ٢٤٩٣.

سه‌روه نه‌دهين، نه‌گه‌ر نه‌وانه‌ي سه‌روه وازيان لي بهينن و ريگه‌ي نه‌وهيان پي بدهن، نه‌وا كه‌شتيه‌كه‌ نو‌قم ده‌بيت و هه‌موويان وه‌ك يه‌ك ده‌فه‌وتين، به‌لام نه‌گه‌ر ده‌ستييان بگرن و نه‌هيلن شتي وا بگهن، نه‌وا خو‌يشيان و نه‌وانه‌ي خواره‌وش رزگار ده‌كهن).

سيانزه‌يه‌م: بانگه‌واز بو لاي خوا، داواكاريه‌كي گرنگه بو هه‌ركه‌س بيه‌ويت خو‌ي رزگار بكات

خو‌اي گه‌وره ده‌فه‌رمويت: (وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعذِرَةٌ إلی رَبِّكُمْ وَاعْلَمُوا يَتَّقُونَ)،^(١)

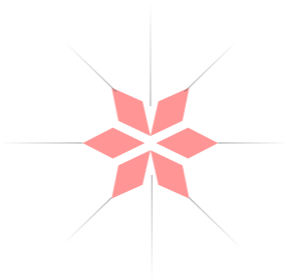
(وه بيري بينن كه ده‌سته‌يه‌ك له خراپه‌كاره‌كانيان به‌پياو چا‌كه‌كانيان ده‌گوت: بو‌چي ئيوه‌ ئاموژگاري‌ي كه‌ساني‌كي وا نه‌كهن؟ كه‌ خوا ده‌يه‌وي له‌ناويان به‌ري‌ييان به‌توندي سزايان بدات؟! وتيان: له‌به‌ر پوزشي لاي په‌روه‌ردگار‌تان، به‌لكو به‌و ئاموژگاري‌يه‌ تواني‌بيتمان نه‌ركي سه‌رشاني خو‌مان جي‌به‌جي بگه‌ين، شا‌يه‌ده‌ئوانيش خو‌پاري‌زن له‌ نافه‌رمان‌ي خوا).

چەندىن بەرھەمى دىكەشى دەبىت، وەك كۆدەنگىي
و چاوخستنه سەر ورەبەرزىي و بلاوكردنهوى ئاسايش و
ئارامى و دلنيايى پيدانى زياتر.

ئەمانە كۆمەلنىك گەورەيى و دەستكەوت و بەرھەمى
بانگهوازي ريي خوا بوون كە بە كورتى و پوختى
باسمانكردن، داواكارم لە خواى گەورە لىيان سوودمەند
بين.

بانگهواز ئامانچىكى پالايە كە شياوى ئەوھيە گرانبەھاترين
كات و سامان و ھەولەكافمانى پى بدەين، نەوەك زيادەي
كات و سامان و ھەولەكافمان، تا ئەو كاتەي دەخرىينه نىو
گۆر، بانگهواز ھاودەمىمان دەكات.

بۆ بانگهوازی ریی خوا، چیمان پئویسته؟

هه‌میشه ئاگامان له نیه‌تمان بیټ و به پوختیی بیپاریژین له چلک و چه‌په‌لی و پشکی نه‌فس و ویستی سوپاس و ناوبانگ په‌یداکردن.

زانستی شه‌رعی وه‌ربگرین و گرنگیی به به‌هره و پیاده‌کردن بدهین.

ده‌بیټ بانگخواز پێشه‌نگیکی چاک بیټ بۆ خه‌لك، له رووی ژیان و جووله و شیوه و هه‌ستان و دانیشتییه‌وه.

خۆراگریی له پیناوبانگه‌وازا، پئویستییه‌کی خۆراگریش شه‌وهیه که ریگه‌که به دوور نه‌بینین و په‌له‌ی شه‌نجامان نه‌بیټ.

نایټ بانگخواز له‌سه‌ر بانگه‌وازه‌که‌ی هیچ پاداشتیك وه‌ربگریټ جگه له‌و پاداشته‌ی که چاوه‌رییه لای په‌روهردگاری وه‌ربگریټ.

چهند گومانیک که بانگهواز په‌ك ده‌خن

له‌وانه‌یه هه‌ندیكجار که سانیك به بیانوی به‌دهمه‌وه نه‌هاتنی بانگه‌واز، ده‌ستبه‌رداری بانگه‌وازی ریی خوا

ببن، بیگومان پیغه‌مبه‌رانی خوا له بواری بانگه‌وازا، له هه‌موو که‌س ته‌واوتر بون، چونکه ئه‌وه ئه‌رکی سه‌ره‌کی پیغه‌مبه‌ران بووه، که خوای گه‌وره له‌و پیناوه‌دا وه‌ک پیغه‌مبه‌ر ناروونی، له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا له‌لایهن گه‌له‌کانیا‌نه‌وه به‌ریه‌ره‌کانیا‌ن کراوه و نکوولی په‌یامه‌که‌یان کراوه، ته‌نانه‌ت هه‌یا‌نبوو، که یه‌ک که‌س‌یش باوه‌ری پی‌ نه‌هیناوه، وه‌ک چۆن پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) باسی ده‌کات و ده‌فه‌رمویت: **عُرِضَتْ عَلَيَّ الْأُمَّمُ، فَجَعَلَ النَّبِيُّ وَالنَّبِيَّانِ يَمْرُونَ مَعَهُمُ الرَّهْطُ، وَالنَّبِيُّ لَيْسَ مَعَهُ أَحَدٌ**)^(١) (ئوممه‌تانم پی‌ نیشان دران، جا هه‌یا‌نبوو پیغه‌مبه‌ریک یا‌ن دوو پیغه‌مبه‌ر، ده‌سته‌یه‌ک له‌گه‌لیاندا ده‌ر‌و‌یشتن، پیغه‌مبه‌ری وا هه‌بوو یه‌ک که‌سی له‌گه‌ڵ نه‌بوو).

ری‌نموونی به‌ ده‌ستی خوایه، وه‌ک خو‌ی ده‌فه‌رمویت: **(لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ)**، (ری‌نموونی ئه‌وان به‌ ده‌ستی تو‌ نیه، به‌ل‌کو خوای گه‌وره هه‌ر که‌سیکی بویت، ری‌نموونی ده‌کات).

گرنگ به‌دهمه‌وهاتن نیه

ئه‌گەر وردبینه‌وه له ئاراسته‌و رێنمایی خ‌وای گه‌وره بو‌ پێغه‌مبەر و خ‌وشه‌ویستمان موحه‌ممهد (صلی الله علیه وسلم) که پێشه‌نگی بانگه‌وازان، ده‌بینین خ‌وای گه‌وره ئه‌و ئه‌رکه‌ی له‌سه‌ر دانه‌ناوه که ده‌بێت خه‌لك بێن به‌دهم بانگه‌وازه‌که‌یه‌وه، به‌لكو رایسپاردووه به‌ گه‌یاندنێ بانگه‌وازه‌که، وه‌ك ده‌فه‌رمووت:

(فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ).

(ئه‌گەر پشتتان هه‌لكرد و نه‌هاتن به‌ ده‌م پێغه‌مبەری خواوه، ئه‌وه چاك بزائن که پێغه‌مبەر هه‌که‌مان ته‌نها گه‌یاندنێکی روونی له‌سه‌ره).

هه‌روه‌ها ئه‌وه‌ی دووپاتی ده‌کاته‌وه ئه‌رکی پێغه‌مبەری خوا (صلی الله علیه وسلم) بریتی بووه له‌ گه‌یاندن، فه‌رمایشتی خ‌وایه که ده‌فه‌رمووت:

(وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ).

(ئه‌وه‌ی له‌سه‌ر پێغه‌مبەری خ‌وایه، ته‌نها گه‌یاندنێکی روونی په‌یامه‌که‌یه).

هه‌روه‌ها خ‌وای گه‌وره ده‌فه‌رمووت: **(لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ).**

به سووربوون له ئاست ئه نجامدانی ئه و ریڼییه دا، هیڼده
به سه .^(۱)

بریاردان به وهی خه لك نایهت به دهم بانگهوازه، بریاریکی هه له یه

کئ هه یه بتوانیت بریاری ئه وه بدات که خه لکی
نایه ن به دهم بانگهوازه وه؟ ئه گهر که سیکیش بلیت:
جاریک یان دوان و سیان و زیاتر، بانگهوازی ئه و
خه لکه م کردووه و نه هاتون به ده ممه وه، له وانیه پاش
چه ن دجار دووباره کردنه وه و ماوه یه کی دووردریژ، ئینجا
به ده ممه وه هاتن بیته دی، چونکه بانگهواز بو لای خوا،
پیوستی به هه ناسه ی دریژ و خوړاگری به رامبه ر به
بانگه یشتکراوان هه یه، په له کردن بو ئه نجام و خو نه گرتن
له به رامبه ر بانگه یشتکراواندا، له و مه یه ن تییانه یه که
تووشی هه ندیک بانگخواز ده بیت، پیغه مبه ری خوا (صلی
الله علیه وسلم) پیشه نگیکی باشه بو ئیمه، ماوه یه کی
زور بانگهوازی قه ومه که ی خو ی ده کرد بو لای خوا و
فه رمانی پی ده کردن به چاکه و ریڼی لی ده کردن له
خراپه، هه تا خوی گه و ره دینی سه رخست و موسلمانانی
سه ربه رز و شکۆمه ند کرد.

(۱) محاسن التأویل (۲۱۳/۵).

چەمک و واتای خۆبه دهسته وه دان بگۆره

چەمک و واتای خۆبه دهسته وه دان ئەوهیه که بانگخواز
 و گومان ببات که سهخته خه لک رینموونی وهر بگرن،
 به لام پیچه وانه که راستتره، چەند ئاسان ئەو خه لکه
 دینه ناو ئیسلامه وه ئەگەر دینه کهیان پی بگهیه نریت.

تۆ ههولێ خۆت بده به باشتترین شیوه دینی خوا
 بگهیه نه، زۆر نابات دهیینیت به ویستی خوا چون دینه
 ناو ئیسلامه وه، گرنگ ئەویه بیرت لای گه یاندنه که
 بیته نه وه ک رینموونی ئەوان.

له خۆت بپرسه: ئیسلامت به چەند کهس گه یاندووه؟
 سه د کهس، دووسه د کهس، چەند جار؟ وه لامه کهت
 جیی سه رسورمانه، ئینجا سکالای سه خت هاتنه ناو
 ئیسلامی ئەو خه لکهش ده کهیت؟!

ئەو روانینه پیلانیکی شهیتانه و وریای به، وریای
 ئەوانهش به که وریای بهرداووه دانیشتون، لۆکه بکه ره
 گویت بۆ ئەوهی گویت له قسه کانیان نه بیته.

له خۆت بپرسه: ئیسلامت به چەند کهس گه یاندووه؟
 ئینجا بریار بده.

خەم و خەيالي بانگهواز به گشتي و بانگهوازکردني ناموسلمانان به تايبهتي، پيويسته هەر موسلمانیک له ئەستۆي بگريئ، به وتهيهك يان کرداريك يان ئاکاريك، گهوره و بچووک و نير و مي و زانا و نهخويندهوار، له بهجيگهيانندي ئەم ئەرکهدا يه کسانن، هەر کاميان به پيي تواناي خۆي، خواي گهورهش به فەزل و رحمهت و ميهرهبايي خۆي، هەر که سيکی بویت رينمونيي دهکات.

پيويسته مندال و هاوسەر و خوشک و برا و دايك و هه موو ئەنداماني خيزانه که شمان هانبدەين بو بە شداريکردن له گهيانندي په يامي خوادا و رايانبسيپييزين ئەرکي بانگهوازي له ئەستۆ بگرن، ههروهها له روانگهي ماددي و مهعنه ويشه وه پالپشتي و هاوده مييان بکهين.

جاري وا ههيه بانگههشتکراويکی ناموسلمان، له سهەر دهستي مندالیک ديئ به دهم بانگهواز هکه وه، يه کيکی تريان له سهەر دهستي بانگهوازيک که تواناي قهناعه تپيکردن و کاريگهري ههيه، شايه تيش بو ئەمه وتهي يه کيک له موسلمانبوونه نوپکاني ناو شاري رياضه که وهک راهينهري مه له وانيي کاري دهکرد، دهليئت: هوکاري موسلمانبوونم مندالیکي ته مهن سيانزه سالان بوو که کاتيک راهيناني مه له وانيم پي دهکرد، ئەو منداله چەند کتيبيکی وەرگيردراوي سه بارهت به ئيسلام بو

برد، قورئانیکیشی پێشکەش کرد که وەرگیردراپووه سەر
زمانی راهینەرەکه، ئەمەش هۆکاری موسلمانبوونی
راهینەرەکه بوو.

خەڵکی بەو ئاسانیە دێتە ناو ئیسلامەوه و ئایینی خوا
وهرده گرن، بۆیه ناموسلمانان لەمڕۆدا زۆر پێویستیان
بە کەسیکە که ئیسلامیان بۆ بخاتەرۆو، رینگەکانی
بانگهوازیش لەم سەردهمه دا بۆ دەرۆونه پاکەکان زۆر
ئاسان، بەلام بۆ دڵ و دەرۆونه نەخۆشەکان زۆر
سەختن.

چاندنی بانگهواز له نیو دڵ و دەرۆونی مندالەکانماندا
بەو چەشنە ی لە توانایاندا بیٔ، رییەکی رێنموونی و
هۆکاریکی پاراستنیان و هاندانی دەرۆبه ریانە بۆ ئاکاری
رێی بانگهواز، خوای گهورهش هەر کەسیکی بؤ،
رێنموونی دەکات بۆ راستەری. ^(١)

گومانیک: ده بیٔ بانگهواز مه عصوصوم بیٔ!

چەند کەس هەن که حەز دەکەن خزمەتی زۆر بکەن
بە ئایینەکیان، بەلام وا گومان دەبەن که ده بیٔ کەسی
بانگهواز مه عصوصوم و بیٔ هه له و په له بیٔ، هەرچیەك

(١) د. عبدالله بن ابراهيم اللحيان في مقال: فلنعلم أطفالنا دعوة غير
المسلمين، من موقع الألوكة.

که فرمانی پیکراوه به جی بگه‌یه‌نیّت و هه‌رچی‌ه که ریگری لیکراوه، خوئی لی پاریژیت، ئەمەش پله‌یه‌کی سه‌خته و تهنه‌ها پیغه‌مبه‌رانی خوا پی گه‌یشتون، ئە‌گەر واییت، له‌ دوای پیغه‌مبه‌رانه‌وه، ناییت هیچ‌ که‌س فرمان به‌ چاکه‌ و ریگری له‌ خراپه‌ بکات و هیچ‌ ناموسلمانیک فی‌ری ئیسلام نه‌کریت، ئە‌مه‌ پیلانی شه‌یتانه‌ و وریای به‌.

ئە‌وه‌ بیانو و نیه‌ که‌ هه‌ندیک که‌س کردوویانه‌ به‌ بیانو، گوايه‌ خوئی که‌مته‌رخه‌مه‌، ئیتر چۆن به‌و که‌مته‌رخه‌میه‌وه بانگه‌وازی خه‌لکی تر بکات؟ ئە‌مه‌ش پیلانی شه‌یتانه‌، جا ئە‌گەر تهنه‌ها که‌سی کامل بانگه‌وازی بکردایه‌، له‌ دوای پیغه‌مبه‌رانه‌وه‌ هیچ‌ که‌سیکی تر بانگه‌وازی نه‌ده‌کرد.

به‌لج، راسته‌، ناشیرینه‌ بانگ‌خواز کرداری وه‌ک گوفتاری نه‌ییت، وه‌ک خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمویت:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ، كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ)،^(۱)

(ئە‌ی ئە‌وانه‌ی باوه‌رتان هیناوه‌! بۆچی شتی ده‌لین و رده‌فتاری پی ناکهن، خوا له‌لای سه‌خته‌، که‌ شتی بلین و کاری پینه‌که‌ن).

به لّام چارهسەر ئه وه نيه كه كه سي موسلمان كه نار بگريّت له بانگهواز، به لكو پيوسته له گه لّ خو ي ههول بدارت خو ي فير بكارت ئه وه ي دهيليت، خو ي شي جي به جي بكارت و تهوبهش بكارت له تاوانه كاني و دريژر به ري بانگهواز بدارت، بانگهواز لاي تهنها كه سيك يان دهسته و تاقيكي ناو كو مه لگه قورخ نه كراوه، به لكو پيغه مبهري خوا (صلي الله عليه وسلم) ده فهرمويت: **(بَلِّغُوا عَنِّي وَ لَوْ آيَةً)**، ^(١) (له منه وه بگه يه نن، ته نانه ت ئه گه ر يه ك نايه تيش بيت).

ئهم فهرمانه گشتگيره بو هه موو موسلمانيك به ههردوو ره گه زه وه، هه ريه كه وه پي تواناي خو ي، زانا به چه شنيكي جياواز له وه خه لكه ي تر ئهم ئه ركه ي له سه ر واجبه، بانگهوازيش له زانست و تواناياندا جياوازي، به لّام هه ركه سه وه پي تواناي خو ي، ئهم دينهش سپارديه كه له گه ردي هه ر موسلمانيكدا، پياوچاك بيت يان لاسار.

تاوانه كه ي ئه بووميحجه ن ره زاي خوا ي لي بيت، بيانوو نه بوو بو سه رنه خستني ئيسلام، تو ييش ئه ي براي خو شه ويستم، كه مه تر خه ميه كانت مه كه ره به ربه ستي ري بانگهواز بو لاي خوا.

گومانیک: زانستم پی نیه

هه‌ندیك كهس ده‌لین: من شیاوی شه‌وه نیم بانگه‌واز بکه‌م بۆ ری خا، چونکه من زانا نیم و شه‌وهش بۆ زانایان گونجاوه، من توانای شه‌وه‌م نیه، ته‌نانه‌ت شیوازی بانگه‌واز و زانستی بانگه‌یشت بۆ لای خوام نیه، و پراى شه‌وه‌ش، نامه‌ویت خۆم بیبه‌ش بکه‌م له ریره‌وی بانگه‌وازی ری خا. له وه‌لامدا پی ده‌لین: چه‌ندین شت هه‌ن كه ده‌توانیت بیانکه‌یت، وه‌ك: دابه‌شکردنی پیناوه بانگه‌وازییه‌كان به‌سه‌ر موسلمانان و ناموسلماناندا به‌ شیوه‌ی جیاجیا، وه‌ك شیوازه سه‌رده‌مییه‌كان له ری پیگه‌کانی ئینته‌رنی‌ت و تۆره‌ کۆمه‌لایه‌تییه‌كان و به‌شداریکردن له چاپکردن و بلا‌وکردنه‌وه‌ی گرتیه‌ی ده‌نگی و ره‌نگی زانایان و بانگخوازان، به‌شداریی دارایی و خزمه‌تکردنی بانگخوازان و گرنگیدان به‌ موسلمانبووه‌ نوێکان، هه‌موان ده‌توانن کتیب و وانه‌کانی زانایان بلا‌و بکه‌نه‌وه.

بۆ نمونه: شه‌گه‌ر بینیت كه‌سیك نوێژ ناکات، ئایا بۆ شه‌وه‌ی شه‌م كه‌سه هانبه‌دیت بۆ نوێژ كردن، پیوستیت به‌ زانستیکی زۆره‌؟ نه‌خیر، به‌لكو هینده‌ به‌سه‌ر بزانی‌ت نوێژ پایه‌یه‌کی ئیسلامه‌ و به‌بێ نوێژ موسلمانیکي ساغ ده‌رناچیت.

هه‌ندیك له هاوه‌لانی پیغه‌مبهر (صلی الله علیه وسلم) له گه‌ل ئه‌وه‌ی موسلمان بوون و هه‌ندیك شتی پیویست له پیغه‌مبهری خواوه (صلی الله علیه وسلم) فی‌ر بوون، پیغه‌مبهر (صلی الله علیه وسلم) فه‌رمانی پی‌کردن بانگه‌یشتی قه‌ومه‌که‌یان بکه‌ن و فه‌رمانیان پی‌ بکه‌ن به‌ چاکه و ری‌گرییان لی بکه‌ن له خراپه، نمونه‌ی ئه‌وه‌ش به‌سه‌رهاتی ئه‌بوو‌ذهری غیفارییه ره‌زای خوا‌ی لی بی‌ت، کاتیك پیغه‌مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) پی‌ی فه‌رموو: **(فَهَلْ أَنْتَ مُبَلِّغٌ عَنِّي قَوْمَكَ؟ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَنْفَعَهُمْ بِكَ وَيَاجْرَكَ فِيهِمْ)**، (ئایا ده‌چیت له منه‌وه بانگه‌وازی قه‌ومه‌که‌ت بکه‌یت؟ به‌لکو خوا‌ی گه‌وره به‌هوی تو‌وه ئه‌وان سوودمه‌ند بکات و له‌سه‌ر ئه‌وانیش، پادا‌شتی تو‌ بداته‌وه)، ئه‌بوو‌ذهر ده‌لی‌ت: منیش چووم بو‌ لای ئونه‌یس، وتی: چیت کرد؟ وتم: موسلمان بووم و باوه‌رپم هی‌نا به پیغه‌مبهری خوا، ئه‌ویش وتی: له دینی تو‌ لانا‌دهم، وا منیش موسلمان بووم و باوه‌رپم هی‌نا، ئینجا هه‌ردوو‌کمان چووین بو‌ لای دایکمان، ئه‌ویش وتی: له دینی ئی‌وه لانا‌دهم، وا منیش موسلمان بووم و باوه‌رپم هی‌نا، ئینجا که‌وتینه‌رپی هه‌تا چووینه ناو قه‌ومه‌که‌ی خو‌مان - غیفارییه‌کان -، ئه‌وه‌بوو نیوه‌یان موسلمان بوون.^(۱)

ئه‌بوو‌ده‌ر ره‌زای خوای لی بیټ، لای پیغه‌مبه‌ری خوا
 (صلی الله علیه وسلم) نه‌مایه‌وه هه‌تا شتیکی زۆری
 لیوه فیڕ بیټ، به‌لکو له‌گه‌ل ئه‌وه‌ی موسلمان بوو و
 شته پیوسته‌کانی لیوه فیڕ بوو، فیڕی نوێژ و ده‌ست‌نوێژ
 بوو، وه‌ک له‌ گێرانه‌وه‌ی دووه‌مدا باسکراوه، خیرا
 بانگه‌واری براهی و دایکی کرد، دواتر که‌ گه‌راهیوه‌ ناو
 قه‌ومه‌که‌شی، بانگه‌واری ئه‌وانیسی کرد، ئه‌نجامه‌که‌ی
 ئه‌وه‌بوو که‌ نیوه‌یان موسلمان بوون، نیوه‌که‌ی تریش، وه‌ک
 له‌ فه‌رمووده‌که‌دا هاتووه، پاش کوچی پیغه‌مبه‌ر (صلی
 الله علیه وسلم) بو مه‌دینه موسلمان بوون.

هه‌روه‌ها به‌سه‌ره‌اتی مالیکی کوری حوه‌یرث و ئه‌و
 گه‌نجان‌ه‌ی له‌گه‌لی بوون، ئه‌وانه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا
 (صلی الله علیه وسلم) فه‌رمانی پی‌کردن بگه‌رینه‌وه‌ ناو
 که‌سوکاری خو‌یان و دینی خو‌یان فیڕ بکه‌ن و فه‌رمانیان
 پی بکه‌ن به‌ چاکه‌، خودی مالیک ره‌زای خوای لی بیټ،
 ده‌گێرپێته‌وه‌ ده‌لیت: ئیمه‌ چهند گه‌نجیکی نزیک له‌ یه‌ک
 بووین که‌ هاتینه‌ خزمه‌ت پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله
 علیه وسلم) ماوه‌ی بیست شه‌و و رۆژ له‌لای ماینه‌وه‌،
 پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) زۆر نه‌رم و
 نیان و میه‌ره‌بان بوو، کاتی‌ک زانیی تاسه‌ی که‌سوکارمان
 ده‌که‌ین، سه‌باره‌ت به‌ که‌سوکارمان پرسیا‌ری لی‌کردین،

ئيمەش وهلامان دايهوه، ئهويش فەرموي: (ارْجِعُوا
إِلَىٰ أَهْلِيكُمْ، فَأَقِيمُوا فِيهِمْ وَعَلِّمُوهُمْ وَمُرُوهُمْ - وَذَكَرَ أَشْيَاءَ
أَحْفَظَهَا أَوْ لَا أَحْفَظَهَا - وَصَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أَصْلِي، فَإِذَا
حَضَرَتِ الصَّلَاةُ فَلْيُؤَدِّنْ لَكُمْ أَحَدَكُمْ، وَلْيُؤَمِّكُمْ أَكْبَرَكُمْ)،^(۱)
(بگهرينهوه بو نيو كه سوکارتان و له نيوياندا بمينهوهوه
دينيان فير بکهن و هانيان بدن ئهوشته و فلانه
شت بکهن - برپك شتي فەرموو كه بيرم ماوه يان
بيرم نهماوه - بهو چهشنه نويز بکهن كه بينيتان من
دهيکهم، ههركات کاتي نويز هات، بايه کيکتان بانگتان
بو بدات، با گهورهيه کيشتان بهرنويزيتان بو بکات).

ئه گهر تهنها زانايان و زانستخوزان بانگهوازيان
بکردييه، ئهوه کاره بهرز و بهنرخه پهك دهخرا، چونکه
زانايان و زانستخوزان له کومه لگه دا که مينهن،
ئه گهر وابوايه، فرمان به چاکه و ريگري له خراپه
له کومه لگه دا و بانگهوازي که ساني ناموسلمان، له
بازنهيه کي تهسک و سنوورداردا دهمايهوه.

ئهوه که سهه ي زانستی لا نيه، به به کارهيناني چه ندين
پيناوي بهردهست، بانگهوازي خه لک دهکات بو شوينکه وتني
پيغه مبهران و زانايان، وهك خواي گهوره سهبارت به

به‌سه‌رهاتی پیاوه‌که‌ی ناو سووره‌تی یاسین ده‌فه‌رمویت:

(وَجَاءَ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ، اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُهْتَدُونَ).^(۱)

(پیاویک لهو سه‌ری شاره‌وه به‌هه‌له داوان بو لای خه‌لکه‌که هات، وتی: ئە‌ی هۆزه‌که‌م! بکه‌ونه دوا‌ی ئە‌و په‌یامبه‌رانه بو لای ئیوه ره‌وانه کراون، په‌یره‌وی ئە‌وانه بکه‌ن که ته‌نانه‌ت که‌می کریشیان لی ناوین بو راگه‌یاندن‌ی به‌رنامه‌که‌ی خوا، خویشیان شاره‌زاو رینموونی کراون بو ریخی راست).

ده‌ی با هه‌رکام له ئیمه، به‌پیی ئە‌و زانست و کات و توانا و سامانه‌ی هه‌یه‌تی، ده‌ستپیشخه‌ری بکات له بلاوکرده‌وه‌ی چاکه‌دا.

گومانی ئه‌وه‌ی گوايه زۆربه‌ی خه‌لك فه‌وتاون

فوزه‌ی‌لی كور‌ی عیاض ره‌حمه‌تی خ‌وای لی بی‌ت،
ده‌لیت: له ری‌نگه‌کانی ری‌نم‌وونی مه‌ترسه، له‌به‌رئه‌وه‌ی
خه‌لكه‌كه‌ی كه‌من، به‌ زۆری‌ی مال‌وێران و له‌ناو‌چوانیش
هه‌لمه‌خه‌له‌تی. (۱)

ئه‌گه‌ر بانگ‌خ‌وازی‌ك شتی‌ك بلی‌ت و خه‌لكی شوینی نه‌كه‌وتن،
چی رووده‌دات؟ خ‌وای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمو‌یت:

**(فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ
الْعَرْشِ الْعَظِيمِ). (۲)**

(ئینجا ئه‌گه‌ر به‌هاتنه‌كه‌ت به‌هره‌مه‌ند نه‌بوون،
دل زویر مه‌به‌و بلی: من هه‌ر خ‌وام به‌سه، بی له‌و
خ‌وایه‌هیچ په‌رستراوی‌ك نییه‌ شی‌اوی په‌رستن بی‌ت،
هه‌ر به‌ویش پشت ده‌به‌ستم و هه‌ر ئه‌ویشه‌ خ‌اوه‌ن و
په‌روه‌ردگاری عه‌رشی گه‌وره‌).

ئه‌گه‌ر بانگ‌خ‌وازی دلی ته‌نگ بوو چی بکات؟ خ‌وای
گه‌وره‌ ده‌فه‌رمو‌یت:

(۱) ابن مفلح: الآداب الشرعية.

(۲) التوبة: ۱۲۹.

(وَلَقَدْ تَعَلَّمْ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ، فَسَبَّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ، وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ)، (۱)

(بەراستىيى ئىمە دەزانىن كە تۆ لە قسەي ناپەسەندى ئەوانە سنگ و دلت تەنگ دەبى جا تۇيش بۆ لا بردنى ئەو نارەھەتتىي و دلتەنگىيە، ھەر شوكرى پەرورد گارى خۆت بکە و ھەردەم لە كرنووشبەران بە و ھەمىشە پەرورد گارى خۆت بپەرستە، تا ئەو كاتەي يەقىن (مەرگ) ت بۆ دىت).

پرسىيار كرا لە سوفىيانى ئەورى رەھمەتى خۋاي لى
يىت: ئايا كەسىك كە بزانيت قسەي لى وەرناگىرىت،
قسەي خۆي بكات بۆ ئەو خەلكە؟ وتى: بەلى، ھەتا
ئەو بەيىتە پوزشيك بۆ خۆي لە لاي خوا.

ئەگەر خەلكى مۇسۇلمان نەبوون، چارەسەر ئەو دەيە
بانگەۋاز زىاد بکەين و پىداچوونەو بە خۇماندا بکەين و
جوانتر و چاكتەر پەيامە كە بگەيەنن، بەھرە و توانا و
خۇراگى و ورەبەرزىي و بەرگە گرتنمان زياتر بکەين.

وره بهرزویی

له گهورهترین هۆکارهکانی بردنهوهو سههرکهوتن، بریتیه
له وره بهرزویی و بیهیوانه بوون و خۆبه دهسته وه نه دان.

دوو جوړ خه لک ههن، بزانه تو له کامیانیت:

یه که م: که سیك تووشی بیهیوایی و بی ئومیدی ده بیّت
و هیژ و تواناکانی داده رمین و له خه فهتدا چاوهکانی
فرمیسک ده پیزن، ئەم جوړه که سانه وره یان لاوازه و
هه میشه شکست هاوده میانه.

دوو م: که سیك کاتیك له سهه رتاوه تووشی شکست
ده بیّت، جار دوای جار هه ول ده دات و ئەو شکسته هیژ
و سووربوونی له سهه دریزه دان به ریگه که زیاتر ده کات،
به و په رپی توانا و سووربوونه وه، هه موو له مپه ره کان
تیده په ریئیت و هه موو به ره سهه کان تیکده شکینیت،
ئهمانه که سانی وره به رزن.

دهی برای بانگخواز، له م ئایه ته رابمینه (وکفی
برک هادیا و نصیرا)، (خوات به سهه ریئمونیکه ر و
سه ره رت بیّت)، بویه دلنیابه که هه تا له گه ل خوا

بیت، سه‌رکه‌وتن هاوده‌مت ده‌بیت، خوای گه‌وره خوی
ری‌نموونیت ده‌کات و سه‌رت ده‌خات، ئیتر خه‌فەت و
سه‌رکۆنه بوچی؟! ته‌مبه‌لیی و ساردوس‌ریی بوچی!؟

ده‌سته‌وسان مه‌به و خۆت به‌ده‌سته‌وه مه‌ده، وریای ئه‌و
ده‌رده به، چونکه له‌ناوبه‌ره، پی‌غه‌مبه‌ری خوا (صلی الله
علیه وسلم) ده‌فه‌رمویت: (أَحْرَضَ عَلَيَّ مَا يَنْفَعُكَ، وَاسْتَعِنُّ
بِاللَّهِ وَلَا تَعْجَزْ)،^(۱) (سووربه له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که سوودت پی
ده‌گه‌یه‌نیت، پشت به خوا به‌سته و ده‌سته‌وسان مه‌به و
خۆت مه‌ده به‌ده‌سته‌وه)، خودی پی‌غه‌مبه‌ری خوا (صلی
الله علیه وسلم) په‌نای ده‌گرت به خوا له ته‌مبه‌لیی و
ده‌سته‌وسانی و خۆبه‌ده‌سته‌وه‌دان.

بزانه خوای گه‌وره چۆن سه‌رکۆنه‌ی ئه‌و که‌سانه
ده‌کات که خوویان داوه‌ته دنیا و خۆشیه‌کانی و پشتیان
هه‌ل‌کردوه له روژی دوایی و خۆشی و به‌خششه‌کانی:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
انْقَلَبْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ، إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ، إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ)،^(۲)

(۱) صحیح مسلم، الرقم ۲۶۶۴.

(۲) التوبة: ۳۸-۴۰.

(ئەي ئەوانەي باوەرتان هیناوه! چیتانە کەپیتان دەگوتری: بچنە جیهاد لەرپی خوادا لەشگران و تەمەلن، و بەزۆر خۆ دەنوسینن بەزەویداو، دواي پێغه مەبەر ناکەون، ناخۆ لەبەر ئەو بەی کەژیانی ئەم دۆنیایەتان لە قیامەت پی باشتربی ؟ جا ئەر لەبەر ئەو بییت، خۆ ژيانی ئەم دۆنیایە لەچاو ژيان و گوزەرانی دوا پرۆژ، شتیکی زۆرکەم و بی بایەخە ئە گەر گشت بەجاری بەرەو مەیدانی جیهاد لە گەل پەيامبەردا دەرنەچن، خوا سزایە کی ئیش پێگەیه نەرتان ئەداو، دوزمنیش زال ئە کات بەسەرتانا و ئیوه لادەباو خەلکیکی تر دەخاتە جیگاتان، خۆ بە دواکەوتنیشتان لە جیهاد ناتوانن بەرھەلستی بووەستن و، هیچ جوړە زیانیکی پێبگەیهنن وە خواش بەسەر هەمووشتیکدا بەتوانایە، ئە گەر ئیوه یارمەتی پەيامبەر نەدن و، لە گەلی نەچن دلنیابن خوا یارمەتی دەدا، هەر چۆن یارمەتیدا).

کەسی و رەبەرز، هیچکات ری نادات بە مردنی خۆی، چاکەکانی بە کوۆتا بگەن.

کەسی و رەبەرز بە کەم رازی ناییت و تەنها بەرزی و بلندی لا پەسەندە، لە لووتکەکاندا نەبییت، رازی ناییت لە نزمیەکاندا بژی.

نهرمونینایی، پۆشاک‌کی جوانیی بانگخوازه

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: (فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ لِنْتَ لَهُمْ
وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ
اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ).

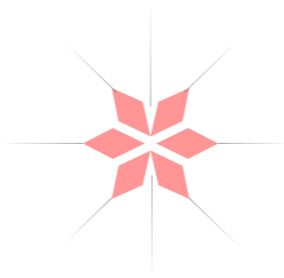
(به‌هۆی رحمه‌ت و به‌زه‌یی ومیهره‌بانی خواوه‌یه،
تۆ ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر! ئه‌وه‌نده نهرم و نیان بووی له‌گه‌لیان،
خۆ ئه‌گه‌ر که‌سیکی تووره‌و قسه‌ ره‌ق و دل ره‌ق بای،
ده‌وره‌به‌ریان چۆل ده‌کردی و لیت دوور ده‌که‌وته‌وه، ده‌سا
تۆ ئازار و هه‌له‌کانیان بیه‌خشه و داوای لیخۆشبوونیان
بو بکه و له‌کاروباردا راویژیان پی بکه، هه‌رکات نیه‌تی
ئیش و کاریکت هه‌بوو و بریارت له‌سه‌ر دا، پشت به
خوا بیه‌سته، به‌راستی خوای گه‌وره، ئه‌و که‌سانه‌ی خۆش
ده‌ویت که پشت به‌خوا ده‌به‌ستن).

ته‌نانه‌ت پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی‌اله‌علیه‌وسلم) که
چاکترینی مروّقایه‌تییه، ئه‌گه‌ر که‌سیکی تووره‌و قسه
ره‌ق و دل ره‌ق بوایه، ئه‌و خه‌لکه‌ له‌ده‌ستی رایانده‌کرد،

مرؤفه کان، بهديهينراوي سوژدارن و وتهي جوان
رايانده كيشيت و تسانه و زبريي و سهركونه، واين لي
دهكات دوور بگرن.

زاناياني كوڤ و ئيستايش دانيان بهوهدا ناوه كه
بانگهواز بو لاي خوا بهرپرسياريتي ههموو موسلمانتيكه
له ههردوو رهگهزي نير و مي

حوکمی بانگه‌واز

زانایان راجییان هه‌یه سه‌بارەت به واجبوونی بانگه‌واز
 بۆ لای خوا، ئایا فەرزێ عەینە یان فەرزێ کیفایه‌یه؟
 هه‌یانه پێی وایه فەرزێ عەینە له‌سه‌ر هه‌ر موسلمانیک له
 هه‌ردوو ره‌گه‌ز، بۆ ئەمه‌ش به‌لگه‌ی ناو قورئان و سوننه‌ت
 ده‌هیننه‌وه، ئە‌گه‌ر ئە‌م‌رۆش بانگه‌وازی ریی خوا فەرزێ
 عەین نه‌بی‌ت له‌کاتی‌کدا هه‌موو گه‌لان هه‌لیان‌کو‌تا‌وه‌ته
 سه‌رمان و ژماره‌ی ئە‌وانه‌ی ده‌ستیان دا‌وه‌ته بانگه‌واز زۆر
 که‌مه، ئیتر ئە‌بی‌ت که‌ی فەرزێ عەین بی‌ت؟ هه‌شیانه پێی
 وایه فەرزێ کیفایه‌یه.

بێ‌گومان بانگه‌وازی ریی خوا واجبه له‌سه‌ر هه‌ر
 موسلمانیکێ نیر و می، هه‌ر که‌سه‌و به‌پێی زانست و توانای
 خۆی، هه‌تا هه‌موو دین بۆ خوا بی‌ت و په‌یامی خواش
 بال‌ا بی‌ت.

بانگه‌واز به‌رپر‌سیار‌تی هه‌موو ئوممه‌ته، هاوکات
 پێ‌ویستی هه‌موو ئوممه‌تیشه، چونکه بانگه‌واز له

گهوهرتري هۆکاره کاني رينمووني و زيادبووني ئيمان و زۆربووني کردهويه. (۱)

ههنديکيان تاوانبارن ئه گهر بانگهواز نه کهن، جا چهند زانستخواز ههن که مال و ساماني موسلمانانيان بو خهرج کراوهو زانست و بههرهيه کي زۆريان ههيه، که چي دواتر به بيانووي گهپان به دواي رۆزي و ژياندا، واز له بانگهواز دههينن، بهلج، راسته ئهوان پيوستيان بهويه به دواي رۆزي و ژياندا بگهپين، بهلام نهوهک هه موو توانا و هيز و وزهيان له وهدا خهرج بکهن، با نيوهي کات و سامانيان بو بانگهواز دابنين، چهند موسلمان ههن که سامانيان لايه و له هه موو شتيکدا خهرجي دهکهن له بانگهوازا نه بيت.

(۱) محمد بن إبراهيم بن عبدالله التويجري: موسوعه الفقه الإسلامی.

پینگە‌ی بانگه‌واز

شیخ موحه‌مه‌دی کوری ئیبراهیمی تو‌هیجیری سه‌بارەت به پینگە‌ی بانگه‌واز دە‌لێت: بانگه‌واز بو‌ لای خوا، ئامانجی خوا له به‌دی‌هێنانی به‌دی‌هێنراواندا دینێته‌دی، ئه‌ویش په‌رستشی خۆی تاک و ته‌نهای بی‌ هاوه‌له، بو‌یه بانگه‌واز دایکی کرده‌وه‌کانه، به‌هۆی بانگه‌وازوه‌ فه‌رز و سونه‌ت و ره‌وشته‌کان ده‌بووژینه‌وه، به‌لکو هه‌موو دین له هه‌موو جیهاندا ده‌بووژێته‌وه، بانگه‌واز بو‌ لای خوا له گه‌وره‌ترین پیشه‌کانه، په‌رستشیش گه‌وره‌ترینی کرده‌وه‌کانه، پیشه‌ی بانگه‌واز بو‌ لای خوا وه‌ک پیشه‌ی پادشا وایه، پیشه‌کانی تریش وه‌ک پیشه‌ خوارته‌کانی وه‌ک کریکاری و کارگوزاری وان، زۆرکەس هەن سەرقالن به کارگوزارییه‌وه و وازیانه‌یناوه له پیشه‌ی پیغه‌مبه‌ران که بریتیه له بانگه‌وازی ریی خوا و فه‌رمان به چاکه و ریگه‌ری له خراپه و ئاموژگاریکردنی هه‌ر موسلمانیک.

له میژووی مرو‌فایه‌تیدا بیستووتانه ریزدارییه‌ک هه‌بیت

زیاتر له ریزداریی بانگه‌واز؟

پینگهیه کتان بینوه بگاته پینگه ی بانگهواز؟

ئه گهر وه لامة که نه خیره، ده ی گهنجان، دلسوزانه و راستگو یانه رپی بانگهواز بگرنه بهر با پاداشت و ریز و گه ورهیی و بلندی له پینگهیه کی به رزی لای پهروه ردگار به ده ست بهینن، له گهل پینگه مبه ران و راستگو یان و شه پیدان و پیاوچا کاندان بن، هاوه لپی ئه وانه ش چاکترین هاوه لپیه.

سزای وازهینان له بانگه‌واری ریخی خوا

پاش توهی باسی فهزل و گه‌وره‌یی کاری بانگه‌وازیمان خسته‌پوو، پیویسته سزا و سه‌ره‌نجامی وازهینان له بانگه‌واز، وه‌بیرخومان بهینینه‌وه، چونکه خوی گه‌وره هه‌ره‌شی سزای له و که‌سانه کردوو که ساردوسپری دهنوینن له به‌جیگه‌یاندنیدا.

حوزه‌یفه‌ی کوری یه‌مان ره‌زای خوی لی بیت، له پیغه‌مبه‌ری خواوه (صلی الله علیه وسلم) ده‌گیریته‌وه که ده‌فهرمویت: **(وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ أَوْ لَيُوشِكَنَّ اللَّهُ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عِقَابًا مِنْهُ ثُمَّ تَدْعُوهُ فَلَا يُسْتَجَابُ لَكُمْ)**،^(۱) (سویند به‌وه‌ی گیانمی به‌ده‌سته، فه‌رمان به‌چاکه ده‌که‌ن و ریگ‌ری له خراپه ده‌که‌ن، یان خه‌ریکه خوی گه‌وره لای خوی‌ه‌وه سزایه‌ک بنی‌ریت بو سه‌رتان، ئینجا لیی بپارینه‌وه و ه‌لامتان نه‌دریته‌وه).

(۱) رواه الترمذي، الرقم ۲۱۶۹ و قال حديث حسن.

ئەمە واتە ئەو بەرەبەستەنەى دینە بەردەم گیرابوونی نزاكانمان، بریتین لە وازهینان لە فرمان بە چاکه وریگری لە خراپه، وهك چۆن پیغه‌مبەری خوا (صلی اللہ علیہ وسلم) دەفرمویت: **(مُرُوا بِالْمَعْرُوفِ، وَأَنْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ، قَبْلَ أَنْ تَدْعُوا فَلَا يُسْتَجَابَ لَكُمْ)**،^(۱) (فرمان بکەن بە چاکه و رێگری بکەن لە خراپه، پیش ئەوهی بکەونه نزاکردن و وهلامی نزاكانتان نه‌دریته‌وه).

بابەتە‌که زۆر گه‌وره‌یه و دل‌ ده‌له‌رزینیت، که‌شتیی کۆمه‌لگه‌ چۆن ژیرئاو ناکه‌وێت ئە‌گەر وازبه‌ینین ئە‌وانه‌ی خواره‌وه له‌ قاته‌که‌ی خۆیا‌نه‌وه کونیک بکە‌نه که‌شتیه‌که، به‌ بیانوی ئە‌وه‌ی نازادیه‌کی تاکه‌که‌سییه، ئە‌گەر رێ‌ بدین، ئە‌وکات هه‌موو ئە‌وانه‌ی له‌سه‌ر که‌شتیه‌که‌ن، له‌ناوده‌چن، به‌لام ئە‌گەر ئە‌وانه‌ی سه‌روه‌ه رێ‌گری بکەن له‌و کاره‌ی ئە‌وانه‌ی خواره‌وه‌وه وهك نازادیه‌کی تاکه‌که‌سییه ته‌ماشای نه‌کەن، ئە‌وکات هه‌موان رزگار ده‌بن.

(۱) سنن ابن ماجه، الرقم ۴۰۰۴، حسنه‌ الالبانی.

گهوه‌ترین پیشه و گهوه‌ترین سزا

بانگه‌واز بو لای خوا گه‌وره‌ترین پیشه‌یه، وازه‌ینانیش
له بانگه‌واز، گه‌وره‌ترین سزای هه‌یه، سزاکانی وازه‌ینان
له بانگه‌واز زۆرن، له‌وانه‌ش:

یه‌که‌م: گو‌پین:

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمو‌یت: (وَإِنْ تَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا
غَيْرِكُمْ لَمْ يَكُونُوا أَمْثَالِكُمْ).^(۱)

(ئه‌گه‌ر له‌م دینه پشت هه‌ل بکه‌ن، خوای گه‌وره
ئێوه ده‌گو‌پێ به‌قه‌وم و گه‌لیکی تر، ئه‌وسا ئه‌وانیش
وه‌ک ئێوه نابن).

دووهم: نه فرهت و بيبه شبوون له ره حمه تي خوا:

خوای گهوره ده فەر مویت: (لَعِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُودَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ، كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ)،

(له سهه زمانى (داود) و (عيساي كورى مريهم)، نه فرين و نه علهت، لهو (بهنى ئيسرائيل) له كافرو بى باوهرانه كرا، چوون نهوانه له سنوور ده رچوون و پيشهيان هه ده سترى بوو و نه ريتيشيان وابوو ريبان نه ده گرت له و خراپه و تاوانانه ده يان كرد، ئاي چ كاريكى زور خراپيان كرد).

سپيهه: رق و كينه و دژايه تي:

خوای گهوره ده فەر مویت: (وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى أَخَذْنَا مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا مِمَّا ذُكِّرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ يُنَبِّئُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ). (١)

ئەوسا ئیمەیش کتوپرێک قارمان لیگرتن و، ئەوانیش لەوهه موو خوشگوزەرانیه بی هیوا و ناهۆمید بوون، ئینجا ئەوانە ی که ناهەقیی وستەم پیشەیان بوو، هه موو خێرو خوشیه کیان له کیس چوو و دوا برا بوون، سوپاس و ستایشی بی پایانیش بو خوی په روهرد گاری جیهانه کان).

پینجه م: جیاوازی و دووبه ره کی و سزای دنیا و دواپوژ:

خوی گه وه ده فه رمویت: (وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ، وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ هُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ).^(۱)

(پێویسته هه میسه کۆمه ل ودهسته یه ک له ئیوه بیته ئه ی موسلمانان! مه ردم بو رێی خێرو چاکه بانگ بکه ن و فه رمان به چاکه بده ن و رێی له خراپه بگرن، دیاره ئەوانه ن سه رفرازو به ختیار).

ئه‌گهر ئوممه‌تیک واز له بانگه‌وازی ریخی خوا بهینن، تووشی سی ئافه‌ت و مه‌ینه‌تی ده‌بن:

یه‌که‌م: گرنگیدان به دنیا و پشت‌گویی‌خستنی رۆژی دوایی.

دووهم: خه‌رجکردنی مال و سامان و کات و بیروکه‌ی دوور له به‌رژه‌وه‌ندیی دین.

سییه‌م: پیشه‌نگیکردن به بیباوه‌رانه‌وه له رپرۆی ژیاندا و فیروون له‌وانه‌وه و گواسته‌وه‌ی رپرۆی ژیاخی بیباوه‌ران بو نیو ولاتی موسلمانان.

ئه‌گهر بانگه‌وازی ریخی خوا به‌ریاکرا، سه‌رجه‌م ده‌رگا‌کانی خیر و چاکه ده‌کرینه‌وه، به‌مه‌ش ئیمان و کرده‌وه‌ی چاک ده‌چیتته نیو ژیاخی خه‌لکه‌وه، ره‌وشته جوانه‌کانی خو‌راگریی و لیبرده‌یی و چاکه و میهره‌بانی، له ژیاخیاندا ده‌رده‌که‌ون، بیباوه‌ران دینه ناو ئیسلامه‌وه‌و سه‌رکه‌شانیش خوو ده‌دنه گوی‌رایه‌لیی خوا.

ئه‌گهر وازبه‌ینین له بانگه‌وازی ریخی خوا، هه‌موو ده‌رگا‌کانی خراپه‌مان به روودا ده‌کرینه‌وه‌و هه‌رچی خراپه‌یه دیتته ناومان و چی چاکه‌یه‌کیش هه‌یه، ده‌روات.

هه‌رکات ئیمان و کرده‌وه‌ی چاک و ره‌وشتی جوان له‌نیوماندا نه‌ما، له‌بری ئه‌وه کوفر و کرداری خراپ و ره‌وشتی ناپه‌سه‌ند جیی ده‌گریته‌وه، پاشان له کو‌تاییشدا

خه‌لکی به شه‌پۆل له ئایینی خوا ده‌چنه ده‌روهه، وه‌ک
چۆن له سه‌ره‌تاوه به شه‌پۆل هاتنه نیو ئیسلامه‌وه، ئه‌وه
سوننه‌تی خوايه و هه‌رگیزیش سوننه‌تی خوا ناگۆر‌دری‌ت.
هه‌موو موسلمانێک به‌پرسه‌و دواتر خوای گه‌وره له‌سه‌ر
کاری تاکه‌که‌سی که په‌رستشه، لێپێچینه‌وه‌ی له‌گه‌ڵ
ده‌کات، هه‌روه‌ها له‌سه‌ر کاری به‌کۆمه‌لێش که بانگه‌وازه
بو رێی خوا، لێپێچینه‌وه‌ی له‌گه‌ڵ ده‌کات، خوای گه‌وره له
روژی دوايیدا له بانگ‌خواز و بانگه‌یشت‌کراویش ده‌پرسیته‌وه
ئایا له ژیا‌نی دنیا‌دا چیا‌ن کرد‌وه.

خوای گه‌وره ده‌فه‌رموی‌ت: **(فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ
وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ، فَلَنَقْصُنَّ عَلَيْهِم بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ،
وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ،
وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا
بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ).** (۱)

(دل‌نیا‌بن له‌و که‌سانه په‌یا‌مه‌رانیان بو هات‌وه
ده‌پرسی‌نه‌وه‌وه ده‌لێ‌ین: ئاخۆ کاتی به‌رنامه‌ی خواتان پێ
را‌گه‌یه‌نرا له‌لایه‌ن پێغه‌مبه‌رانه‌وه وه له پێغه‌مبه‌ره‌کانیش
ده‌پرسی‌ن: ئه‌ری به‌رنامه‌که‌ی خواتان گه‌یا‌ند..؟ ئینجا
به‌راستی سه‌رله‌به‌ر چیا‌ن‌کرد‌وه‌ بێ زیاده‌و که‌م وه‌ک

خۆی بۆیان ئە گێڕینه‌وه قه‌تیش ئیمه‌ لییان بی ناگا و نادیار نه‌بوین وه‌ کێشانه‌و لیكدانه‌وه‌ی کارو‌کرده‌وه‌ی گشت ئە‌وه‌ خه‌لکانه‌، له‌و رۆژی قیامه‌ته‌دا به‌پراستی و داد‌گه‌رانه‌ دێته‌ پێش و، سته‌م له‌هیچ که‌سیش نا‌کریت، ئینجا هه‌ر که‌سیک تاي ته‌رازووی کرده‌وه‌ کانی گران و قورس بی‌ت لای خوا دیاره‌ هه‌ر ئە‌وانه‌ به‌ختیار و سه‌رکه‌وتوو سه‌رفرازن، که‌سیکیش که‌ تاي ته‌رازووی کارو‌کرداری سووک و بی‌ به‌هابوو ئە‌وانه‌ش، ئە‌وانه‌ن که‌ زیانیان به‌ خۆ گه‌یاندو خۆیان فه‌وتاند، چونکه‌ له‌ به‌رامبه‌ر ئایه‌ت و نیشانه‌ کانی ئیمه‌وه‌ سته‌میان کردو، ڕوویان لی‌وه‌ر گێران).

هه‌روه‌ها ده‌فه‌رمووت: **(وَالْعَصْرِ (۱) إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ (۲) إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ (۳)).**

(سویند به‌ کات و رۆژگار که‌ چه‌نده‌ گرنگ و به‌ نرخه‌ به‌پراستی هه‌رچی ئاده‌میزاد هه‌یه‌ به‌ تابه‌ت ئە‌وانه‌یان که‌ ته‌ کلێفیان له‌سه‌ره‌ له‌ زیانیکی گه‌وره‌دایه‌ جگه‌ ئە‌وانه‌ی برۆیان هه‌یناوه‌ و کاره‌ چاکه‌ کانیان کردوو و وه‌سیه‌تیان بۆ یه‌ کتر کردوو به‌ هه‌ق و وه‌سیه‌تیان بۆ یه‌ کتر کردوو به‌ سه‌بر و خۆپراگری له‌سه‌ر هه‌ق و ئایینی خوا).

له مرۆدا ئوممه تي ئيسلاميما ئوممه تيكي بيهيژ
و بيدهسه لاته و كراوته ئامانج، هه موو گه لان سهريان
تيكردوو، وهك چۆن دهسته يهك سهرده كه نه سه ر خواردنيك،
هوكاره كه شي كه مته ر خه ميي موسلمانانه له بواري فرمان
به چاكه، به مه ش تاوان و نه فاميي بلا بوويه وه.

كي ئه وه ي بو خوي پي خوشه كه له سيفه تي ئه و
باوه ردارانه دامالريت كه فرمان دهكهن به چاكه و
ريگري دهكهن له خراپه؟! بيگومان هيچ موسلمانيني
ژير ئه وه ي بو خوي پي خوش نيه.

زاناي پايه بهرز حه مد بن عه تيق ده ليت: ئه گه ر قه ده ر
واييت پياويك به روژ به ر ژوو بيت و به شه ويش شه ونويژ
بكات و به رامبه ر هه موو دنيا زوه د بگريته به ر،
له گه ل ئه وه شدا له به ر خوا تووره نه بيت و له پيناو خودا
ده موچاوي تيك نه چيت، جاريك چوون جاران له به ر خوا
سوور هه لنه گه ريت، فرمان نه كات به چاكه و ريگري
نه كات له خراپه، ئه وه ئه و پياوه لاي خوا له بيژراوترين
كه سه كانه و ناييندارييه كي زوركه مي هه يه، كه سانيك
كه تاواني گه وره يان كردوو، لاي خوا حاليان له و كه سه
باشتره. (۱)

ئیبونلقه‌ییم ره‌حه‌تی خوای لی بیت ده‌لیت: چ دینداری و خیریک له و که‌سانه‌دایه که ده‌بینین سنووری خوا ده‌به‌زینریت و واز له ئایینه‌که‌ی ده‌هینریت و ده‌ستبه‌رداری سونه‌ته‌که‌ی ده‌بن، که‌چی ئەمان له‌ولاوه دل‌سارد و زمان به‌ستراو چه‌شنی شه‌یتانیکی لال بیده‌نگ ده‌بن، وه‌ک چون ئەوه‌ی قسه‌ی پوچ ده‌کات شه‌یتانیکی قسه‌که‌ره، مه‌گه‌ر نه‌گبه‌تی دین هه‌ر له‌وانه‌وه‌ نیه که ئە‌گه‌ر خوراک و پله‌و پایه‌یان پارێزراو بیت، ئیتر هیچ باکیکیان نیه به‌وه‌ی چی به‌رامبه‌ر به دین ده‌کریت؟! .. ئەوانه وێ‌پ‌رای ئەوه‌ی له چاوی خواوه به که‌وتوو هه‌ژمار ده‌کرین و خه‌شمی خوا ده‌یانگریته‌وه، له دنیا‌شدا تووشی گه‌وره‌ترین نه‌گبه‌تی ده‌بنه‌وه، به‌لام هه‌ستی پی‌ناکه‌ن، چونکه دل‌مردون، هه‌رکات دل له ژیانیکی باشدا بوو، توور‌ه‌بوونی بو‌خوا و پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی به‌هیزتر و سه‌رخستنی دین به کام‌لتر ده‌گریت. (۱)

ئوممه‌تی ئیسلامی ته‌نها کاتیک خیری تیدا ده‌می‌یته‌وه‌و گه‌وره‌یی و ریزدارییی و شکۆمه‌ندی و براوه‌یی خو‌ی بو‌ده‌گه‌رپیته‌وه که ژن و پیاو و سه‌رجه‌م ئەندامانی، هه‌ریه‌که‌و به‌پیی توانای خو‌ی ده‌ست بدنه‌هه‌ بلاو‌کردنه‌وه‌ی چاکه، به ئە‌نجامدانی ئە‌مه‌و پی‌شبر‌کی کردن له‌م بواره و پی‌شخستنی

بانگخواز كييه؟

بانگخواز كهسيكه كه بزهيەك يان دياريهەك ياخود كتيبيك يان زانستيک دهبەخشيەت بە كهسيەكي نەشارەزا، يان فەرمان دەكات بە چاكهيهەك و ريگري دەكات له خراپهيهەك، ياخود وتهيهەك پيشكهش دەكات، تو ماريكي دەنگي يان رەنگي له پيناوه كاني توڤره كو مەلايه تيبه كانه وه دەنيڤت، هەموو ئەمانه ئە گەر نيەتي بانگهوازي له گەل يەت، ئەو كه سه دەبيته بانگخواز، ئەوهش فەزلي خوايه و خوي گهوره به هەر كهسيەكي دەدات كه خوي بيهويەت، فەزلي خواش زۆر گهورهيه.

(ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ).

هه‌لوه‌شینه‌ره‌وه‌کانی بانگه‌واز

وهك چۆن ئیسلام چەند هه‌لوه‌شینه‌ره‌وه‌یه‌کی هه‌یه،
بانگه‌وازی به هه‌مان شیوه چەند هه‌لوه‌شینه‌ره‌وه‌یه‌کی
هه‌یه، له‌وانه:

رووپامایی و تی‌رخواردن له دنیا به‌سه‌ر دینه‌وه‌و فرۆشتنی
فه‌رمایشتی خوا و پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی به‌رامبه‌ر به‌حه‌قه‌ستی‌ك،
بانگه‌وازکردن بۆ خود و هه‌زی ناوبانگ په‌یداکردن،
بانگه‌وازکردن بۆ ده‌مارگیری نه‌فامی و ره‌گه‌زه‌رستی،
وهك ئه‌وه‌ی كه‌سیك بانگه‌واز بکات بۆ حیزیك یان تاقم و
كۆمه‌لیك و جگه له‌وان بانگه‌واز له‌ كه‌سی تر وه‌رنه‌گری‌ت،
له‌كاتی‌كدا خوی گه‌وره فه‌رمانی پێ‌كردوین بانگه‌واز بۆ
خۆی بکه‌ین و جگه له‌وان بانگه‌واز بۆ كه‌سی تر نه‌كه‌ین.

هه‌ر كه‌س واز له‌ بنه‌رته‌کانی بانگه‌واز به‌یئیت و به
ئاره‌زووی خۆی بانگه‌واز بکات، تووشی چەندین ئافه‌ت و
مه‌ینه‌تی ده‌ییت، له‌وانه: پیا‌هه‌ل‌دانی خود و سه‌رسامبوون
به‌ خۆ و خۆبه‌زلزانی و سووربوون له‌سه‌ر به‌ده‌سته‌یانی
پۆست و ناوبانگ و به‌كه‌م ته‌ماشاکردنی كه‌سانی دی،
وردبوونه‌وه له‌ كه‌موکورتی بانگه‌وازی ریی خوا، پاره

خه رجکردن بو تیرکردنی ئارهزووهکانی و وازهینان له بهخشین له پیناو ئیسلامدا، فهرز و کاره چاکهکانی لهسهه سهخت دهییت و خوو دهاته موباحهکان، کات به فیروڤدانی له ئارهزووبهسهه بردن و مشتومردا لا ئاسایی دهییتهوه.

خوای گهوره دهه فرمویت: **(فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمُ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ، فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ).**

(جا که ئەو هه موو ئاموژگاریه یان لهبیر خوڤردهوه که لهسهه زمانی په یامبهه ران کرابوون، ئیمه یهش بو خه فلانندیان دهروازهی هه موو خیریکمان بو والا کردنه وهوه رزق و رۆزییه کی فره مان رشت به سهه ریانداو، ئەوانیش خویشی و نیشوه گرتنی هه تا به و مال و منداله ی پیماندا بوون، دهعهیه و فیزگرتنی و له ریی راست لایاندا، ئەوسا ئیمه یهش کتوپرێک قارمان لیگرتن و، ئەوانیش له وهه موو خوڤگوزه رانیه بی هیوا و ناهومید بوون، ئینجا ئەوانه ی که ناهه قیی وسته م پیشه یان بو، هه موو خیرو خوڤشیه کیان له کیس چوو و دوا برا بوون، سوپاس و ستایشی بی پایانیش بو خوای په روه ردگاری جیهانه کان).

قوناغه‌کانی بانگه‌واز بۆ لای خوا

بانگه‌وازی پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) به
سێ قوناغه‌دا تیپه‌ری:

یه‌که‌م: قوناغی گه‌یاندن و بلاوکردنه‌وه:

له‌م قوناغه‌دا پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه
وسلم) بانگه‌وازی کرد بۆ یه‌که‌خواپه‌رستی و ئیمان و
په‌رستی خوای تاك و ته‌نهای بی‌هاوه‌ل و وازه‌ینان له
بتپه‌رستی و خستنه‌رووی به‌سه‌رهاتی پیغه‌مبه‌رانی خوا
له‌گه‌ل گه‌له‌کانیان، بانگه‌وازکردن بۆ ره‌وشته‌ جوان و
کرداره‌ بالاکان.

ئه‌م قوناغه‌ له‌ مه‌که‌دا ده‌ستیپیکرد و هه‌تا کاتی
وه‌فاتی پیغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) له‌ مه‌دینه
به‌رده‌وامیی هه‌بوو، دواي خویشی، هاوه‌لانی درێژه‌یان
پیدا.

خوای گه‌وره‌ ده‌فه‌رمویت: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ
شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا، وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسِرَاجًا مُنِيرًا،

وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا، وَلَا تُطِيعِ الْكَافِرِينَ
وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ أَذَاهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا. (۱)

(ئهی پیغه‌مبهر! ئیمه توّمان ناردوو به مژده دهر و ترسینه‌ر، واته: به شاهید له‌سه‌ر خه‌لک، وه به مژده دهر بوّ برواداره‌کان، وه به ترسینه‌ریش بوّ بی برواداران، خه‌لکیش بانگ کهیت - به فه‌رمانی خوا- بوّ یه کتاپه‌رستی و بشیته چرایه کی نورانی و پرووناک بوّ خه‌لکانی جیهان موژده‌ش بده به برواداران به‌وهی که: له خواوه زیاده پاداشتیکی گه‌وره‌یان بوّ هه‌یه، هه‌رگیز گوڤرایه‌ل و به‌ر فه‌رمانی بی برویان و دوو پرووه‌کان مه‌به و گوڤ مه‌ده به‌و ئه‌زیه‌ت و ئازاره‌ی پیشت دینن و له ته‌واوی کاروباتا هه‌میشه پشت به‌خوا بیه‌سته، ته‌نها خواش به‌سه پاریزه‌رو یاریده‌ده‌ر بی‌ت).

دووه‌م: قووناغی بنیاد و دامه‌زران:

له‌م قووناغه‌دا پیغه‌مبهری خوا (صلی الله علیه وسلم) گرنگیی دده‌ا به‌و هاوه‌لانه‌ی که موسلمان بووبوون، له مالی ئه‌رقه‌م له مه‌ککه په‌روه‌ده‌ی ده‌کردن و به ئیمان و ره‌وشتی به‌رز و جوان، ده‌روونی پاک راده‌گرتن، هه‌تا

ئهو کاته‌ی توانای ئه‌وه‌یان په‌یدا کرد کار بکه‌ن بو دین و بانگه‌وازی بو بکه‌ن، ئه‌وکات خوی گه‌وره مؤله‌تی پیدان کوچ بکه‌ن به‌ره‌و مه‌دینه.

خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویت: (وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ).^(۱)

له ده‌سته‌ی یه‌که‌می پێشه‌نگی کوچکه‌ران و پشتیوانان و چاک په‌یره‌وانی ئه‌وانیش خوا رازی بوو لیان و ئه‌وانیش له خوا رازیبوون، به‌ده‌ر له‌وه‌ش چه‌ندان باخ و بیستانی بو سازداون که: به‌به‌ر دره‌خت و کوشکه‌کانییدا روبار گه‌لی ده‌چیت به‌هه‌تا هه‌تاییش تییدا ده‌میننه‌وه، هه‌ر ئه‌وه‌یشه‌ ده‌سکه‌وت و سه‌رفرازی گه‌وره‌و به‌نرخ).

سێیه‌م: قوناغی ده‌سه‌لات و پیداکوتان:

ئهم قوناغه له‌و کاته‌وه‌ بوو که پێغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) و هاوه‌لانی کوچیان کرد بو مه‌دینه، له‌وی سه‌رجه‌م حوکمه‌ شه‌رعیه‌کان دابه‌زین،

ئهو کاته‌ی ئیسانی هاوه‌لان کامل بوو و ئاماده‌یی ئه‌وه‌یان په‌یدا کرد بتوانن سه‌رجه‌م فه‌رمانه‌کانی خوی گه‌وره له هه‌ر بارودۆخێکدا به‌جی‌گه‌یه‌نن، کاتی‌ک ئیمان و ته‌قوا و له‌خواترسان و کرداری چاک له‌نیویاندا دامه‌زرا، خوی گه‌وره ده‌سه‌لات و پێداکوتانی له‌سه‌رزه‌ویدا پێدان و خیلافه‌تی ئیسلامیی له‌مه‌دینه‌دا دامه‌زرا و ئیسلام ب‌لا‌بوویه‌وه، پێغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) ئه‌میر و نێردراوانی خۆی ده‌نارد بۆ ناوچه‌کان هه‌تا بانگه‌واز بکه‌ن بۆ لای خوا و حوکم به‌ ئیسلام بکه‌ن، دوی ئه‌وه پێغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) وه‌فاتی کرد.

خوی گه‌وره ده‌فه‌رمویت: **(وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا).** (۱)

(بێ‌گومان خوا به‌و که‌سانه‌تان که بر‌وایان هێناوه‌و کاره‌ چاک و جوانه‌کانیان ئه‌نجامداوه، به‌لێنیدا، له‌م زه‌مینه‌دا بێانکا به‌ جێنشین و، کیلی ده‌سه‌لاتداری دونیایان ته‌سلیم بکا هه‌روه‌ک چۆن موسلمانانی پێش ئه‌وانی کرده جێنشین ئه‌و دین و ئایینه‌ش خوا خۆی

بۆی په سه‌ند کردوون، ریشه دارو سه قامگیرو سابت
و دامه‌زراو ده‌کا بۆیان، وه ترس و بیمه‌کەشیان بۆ
ده‌گورێ به ئارامیی و ئاسوودهیی، ئیتر ئه‌وکاته ته‌نھا
من بپه‌رستن و هیچ شتیکش نه‌که‌نه هاوبه‌شم).

هه‌وَل و ته‌قه‌لای بانگ‌خواز

هه‌وَل و ته‌قه‌لای بانگ‌خواری ریخی خوا دابه‌ش ده‌بیت بو
دوو به‌ش:

یه که م: هه‌وَلدان له‌گه‌ل خود:

ئه‌مه‌ش به‌وه ده‌بیت، که ده‌روون رابه‌بیت له‌سه‌ر
گوپ‌رایه‌لیی خوا و، پیچه‌سپاویی له‌سه‌ر په‌رستش و
گوپ‌رایه‌لیی، هه‌تا مردن.

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: **(وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ**

سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ).^(۱)

(ئه‌وانه‌ی له‌ پیناوی ره‌زامه‌ندی ئیمه‌دا هه‌وَل و
کووشش و جیهادیان کرد، ئه‌وه بیگومان ئیمه‌ش ئه‌وان
رینمایی ده‌که‌مین بو ریگاکانی به‌هه‌شت و گه‌یشتیان
به‌ ئیمه، به‌راستی خوا به‌رده‌وام له‌ گه‌ل چاکه‌کاراندایه).

(وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ).

(پێویسته هه‌میشه کۆمه‌ڵ و ده‌سته‌یه‌ک له‌ ئیوه
ببیت ئه‌ی موسلمانان! مه‌ردم بۆ ریی خێرو چاکه
بانگ بکه‌ن و فه‌رمان به‌ چاکه‌ بده‌ن و، ریی له‌ خراپه
بگرن، دیا‌ره ئه‌وانه‌ن سه‌رفرازو به‌ختیار).

ج: هه‌ول‌دان له‌ گه‌ڵ که‌سی چاک هه‌تا ببیته‌ چاکساز،
له‌ گه‌ڵ زانا هه‌تا ببیته‌ مامۆستا، که‌سی به‌ ئاگا هه‌تا
ببیته‌ به‌ ئاگاهینه‌ر.

جوړه کانی بانگخوازی ریی خوا

ئهوانه ی سەرقالن به بانگهوازهوه، چوار جوړن:

یه که م: خه لکیک هه لدهستن به کاری بانگهواز چونکه کاریگه ر بون به رهوشتی بانگخوازانی ریی خوا، به لام ئه گه ر له گه ل یه کیک له بانگخوازهکاندا کیشه ی بو دروست بوو، واز له بانگهواز دهینیت و دهکهویتته دژایه تیکردنی بانگخوازانی ریی خوا، ئه م جوړه که سانه له بهرئهوهی ئامانجی گه یشتنیان ناتهواوه، ناگه نه جی .

دووهم: که سیك دست ده داته بانگهواز چونکه چاره سه ی کیشه کانی و به دیهینانی هه ز و ویسته کانی له وه دا ده بینیتته وه، هه ركات بارودوخی باش بوو و له رووی دنیا ییه وه پیشکهوت، سەرقال دهیت به وه وه دست له بانگهواز به رده دات، ئه مه ش سه ره نجامی وه ک ئه وه ی پیشوو وایه .

سییه م: که سیك سەرقال دهیت به بانگهوازه وه له بهرئهوه ی چاکه و پاداشتی ده سته که ویت، مه به سته که ی به ده ستهینانی

پاداشته، ئەمه مه‌به‌سته‌که‌ی تهنها بو خۆیه‌تی، جا هه‌رکات چاکه و پاداشته له ری‌ی جیا له بانگه‌وازی‌شدا به‌دی‌کرد، به ئاسانی ده‌ست له بانگه‌وازی ری‌ی خوا به‌رده‌دات.

چواره‌م: که‌سی‌ک ده‌ست ده‌داته بانگه‌وازی ری‌ی خوا له‌به‌رئ‌ه‌وه‌ی فه‌رمانی خوایه و واجبی کردووه له‌سه‌ر هه‌موو موسلمانیک، وه‌ک چۆن په‌رستش ده‌کات له‌به‌رئ‌ه‌وه‌ی به‌ فه‌رمانی خ‌وای ده‌زانیت، به هه‌مان شی‌وه‌ش هه‌ل‌ده‌ستیت به بانگه‌واز چونکه به فه‌رمانی خ‌وای ده‌زانیت، ئەم که‌سه مه‌به‌ست و ری‌په‌وه‌که‌ی ته‌واوه و به‌ه‌وی تی‌گه‌یشتنی و نیه‌تی ته‌واویه‌وه خ‌وای گه‌وره پی‌چه‌سپاوی ده‌کات و پشتیوانی ده‌ییت و ده‌ست‌والای ده‌کات بو ری‌نموونی مرو‌فایه‌تی و به‌جی‌گه‌یاندنی فه‌رمانی خوا و بانگه‌وازی ری‌ی خوا، ئەمه‌ش به‌رزترین و ری‌زدارترین جی و پی‌گه‌یه، ئەم که‌سه جی‌نیشنی پی‌غه‌مبه‌ری خوایه (صلی الله علیه وسلم) له‌نی‌و ئوممه‌ته‌که‌یدا، له‌ خوا ده‌پار‌یینه‌وه ئی‌مه‌و ئی‌وه‌ش له‌م به‌شه هه‌ژمار بکات که میراتگری پی‌غه‌مبه‌رانن (سه‌لات و سه‌لامی خ‌وایان لی‌ ییت).

جیت پینشکەشی دینهکەت کردوو؟

ئە گەر لە روژی دوایدا ئەم پرسیارەت لی کرا، وەلامت
چی دەییت؟

چاکترین وەلام ئەوویە بلییت: بانگهوازی خەلکیم
دەکرد بو ئیسلام، خەلکیم بانگهیشت دەکرد بو بە تەنها
پەرستنی پەروردگاری جیهانیان.

هەموومان هەز دەکەین خزمەتی ئەم دینه بکەین، لووتکە
خزمەتکردنیش ئەوویە خەلکی بهینینه نیو ئیسلامەوه.

ئەم روژانەی تیایداین، روژانیکەو تێدەپەرن و
جیانیاندهیلت، روژیک دیت ئەو بەخشش و خوشیه گهوره
و شوین و مەزلە دەبینیت، چاوهروان بە و موژدەت لی
بییت که خوا خوشی دەوییت.

کەئە دەتەویت دەست پی بکەیت و سواری کەشتیی
بانگهواز بییت؟

من لی ناپرسم تیا دەتەویت دەست بکەیت بە
بانگهواز، چونکە ئەو پرسیارە شیایوی بەرپزت نیە،
بەلکو دەپرسم بەتەمایت کەئە دەست پی بکەیت؟ ئیستا

برپار بده و دوای مه‌خه، چاکه دواناخریت و دهسی دهسیکردنی تیدا ناکریت، نه‌بادا بۆ هه‌تاهه‌تایه له‌دهستی بدهیت.

دهسی دهسیکردن بیروکه و پرۆژه‌کان ویران ده‌کات، دهی له لای خۆتوهه قوناغ به قوناغ دهست پی بکه، سه‌ره‌تا به چه‌ند وانه‌یه‌کی هۆشیاری و هاندان سه‌باره‌ت به بانگه‌وازی ریی خوا دهست پی بکه، ده‌توانیت سوود له ناوه‌رپۆکی ئەم کتیبه‌ وه‌ر‌بگریت و له چه‌ند ناوه‌ندیکی جیا‌جیای گه‌نجان و به تایبه‌ت خۆ‌ئندکارانی زانکۆ‌کاندا، چه‌ند پاوه‌رپۆینتیکی بخه‌یته‌روو.

ئینجا گولبژیری به‌شداربوان جیا بکه‌یته‌وه بۆ چه‌ند خولیکی تایبه‌ت به هونه‌ری بانگه‌واز له چه‌ند کاتیکی جیا‌وازا، وه‌ك خول و وانه و کۆر و چالاکی گه‌شت و فراوانکردنی ده‌سته‌ی خۆ‌به‌خشان و هاوکارانی بانگه‌واز، دابه‌شکردنی پرۆشه‌ر و نامیلکه به‌سه‌ر ناموسلمانان و تیکه‌لبوون له گه‌لیان، په‌یره‌وکردنی به‌هه‌ر بانگه‌وازییه‌کان به‌سه‌ریاندا، راهی‌نایان و به‌دواداچوونی به‌رده‌وام بۆ گه‌نجان و راسپاردنیان به چه‌ند ئەرك و هاندانیکی ماددی و مه‌عنه‌وی، ئە‌نجامدانی چه‌ند چالاکیه‌کی چیژ‌به‌خشی مانگانه یان دوو مانگ جارێک، بۆ ئەوه‌ی په‌یوه‌ستیان بکه‌یت به بانگه‌وازه‌وه.

له م وتهی دکتۆر عهبدوهره حمان سمیط (رهحمهتی
خوای لی بیټ) وردبهرهوه که دهلیت: ئهوهی زۆر وام لی
دهکات بگرم، کاتیک چاوپیکهوتنیکم دهبیټ له گهل ئهوه
کهسانهی هاتوونهته ناو ئیسلامهوه، دهبینم دهگرین بو
ئهو باوبا پیرانهیان که به ناموسلمانی مردون، له نیوماندا
هاوار دهکن: ئهی موسلمانان، ئهوکات ئیوه له کوی
بوون؟!

ههتا زووتر بنهويته بانگهواز. قازانجت زياتره

کارگهيه کي پيلاودروستکردن دوو نيژدهي خوي ناردبوو بو ناوچهيه کي دوورهدهست ههتا ليکولينهوه بکهن له چونتي گونجان و نه گونجاني به بازارکردن لهو شوينه، نه وانيش که گهيشتنه نهوي، تيبيني نهويان کرد خه لکي گونده که پيلاو به کارناهيئن و ناشزانن چيه، شهو هه کام لهوان دانيشت و راپورتی خوی نووسی بو کومپانياکه:

يه که میان نووسی: بارودوخه که بيهيواکه ره و خه لکي تيره نازانن پيلاو چيه، بويه تيره جيدههيلم.

دووهميان نووسی: بارودوخه که ليره زور ناوازيه، دهکريت خه لکه که فير بکهين چون پيلاو له پي بکهن، بو نه مهش پلانيکم داناوه، بويه ليره ده مينمه وه.

تستا پاش نهوي شارزاي به شيك له واقيعه که ت بوويت، پيوسته راپورتی خوت بنووسيته وه، دهرويت، يان ده مينيته وه؟^(۱)

(۱) من مقال: مهارت الدعوة في القرن الحادي والعشرين للدكتور جمال يوسف الهميلي في موقع (mqqal.com).

پرسیارهکان

پرسیارهکانی تایبەت بە بەدەستهێنانی بروانامەیی
سەرکەوتن لە چهپکی راهێنان لە کتیی (گهوههري
موسلمان له فەزل و گهورهیی بانگهوازی ریی خوادا)

پرسیاری یهكهم:

نیو لاپه‌ره بنووسه سه‌بارهت به گرنگیی بلاوکردنه‌وهی
رۆشنبیری بانگه‌واز له‌نیو موسلماناندا.

پرسیاری دووهم:

له‌سالی (٢٠٣٠)دا پۆیستمان به‌چهند بانگ‌خواز هه‌یه
و ده‌ته‌ویت چ رۆلێك بگێریت له‌به‌دییهێنانی ئه‌و ژماره
بانگ‌خواره‌بو موسلمانان؟

پرسیاری سێههم:

ده‌خال سه‌بارهت به‌گه‌ورهیی بانگه‌واز بو‌لای خوا باس
بکه.

پرسیاری چوارهم:

به‌رهمه‌کانی بانگه‌واز بو‌لای خوا چین؟

پرسیاری پینجهم:

سزای ئەو کەسە چیه، کە وزدینیت له بانگهواز بۆ لای خوا؟

پرسیاری شهشهم:

لهوانهیه ههندیك كهس له بهر گومانگه لیک واز له بانگهواز بهینن، باسی سی گومان بکه که بانگهواز په کده خهـن.

پرسیاری ههوتهم:

هۆکاره کانی که نارگرتنی موسلمانان له ئهرکی بانگهواز چین؟

پرسیاری ههشتهم:

کهی و چۆن دهتوانیت یه کهم وانهی خۆت سه بارهت به گهوهریی بانگهوازی ریئی خوا پیشکەش بکهیت بۆ گهرمکردن و هاندانی موسلمانان له پیناو پیاده کردنی بیرو کهی بانگهواز؟

پرسیاری نۆیهم:

بۆ ئهوهی بانگهواز بکهین بۆ لای خوا، پێویستمان به چیه؟

پرسیاری دهیه م:

پرسیاری دهیه م: به رهه می بانگهواز ته نهها ته وه نیه
خه لکی موسلمان ببن، به لکو چهند ئامانجیکی تر ههن
که ته گهر که سی بانگهیشترکراو موسلمانیش نهییت، ته و
ئامانجانە دینه دی، ئامانجه کان کامانه ن؟

پرسیاری یانزهیه م:

وهك چۆن ئیسلام هه لوه شینه ره وه ی هه یه، بانگه وازیش
هه لوه شینه ره وه ی هه یه، چهند دانیه کیان بژمیڤه.

سهه رچاوه كان

- * القرآن الكريم
- * صحيح البخاري.
- * صحيح مسلم.
- * سنن الترمذي
- * سنن النسائي
- * التعريف بالاسلام، مفهومه و أساليبه و وسائله و منهجيته للشيخ الدكتور عبدالله الغامدي.
- * موسوعة الفقه الاسلامي لفضيلة الشيخ محمد بن ابراهيم بن عبدالله التويجري.
- * فضل الدعوة وثمراتها، معالي الدكتور أحمد بن علي سير المباركي، عضو هيئة كبار العلماء و عض اللجنة الدائمة للبحوث العلمية و الإفتاء.
- * كلنا دعاة، أكثر من (١٠٠٠) فكرة و وسيلة و أسلوب في الدعوة الى الله تعالى، اعداد: عبدالله بن أحمد آل علاف الغامدي.

* القواعد العشر في التحفيز لدعوة غير المسلمين
لوليد السحيباني.

* الامر بالمعروف والنهي عن المنكر، أ.د. سليمان بن
قاسم بن محمد العيد، شبكة الألوكة.

* فلنعلم أطفالنا دعوة غير المسلمين، د. عبدالله بن
ابراهيم اللحيدان، مقال في موقع الألوكة.

* عشرون دليلا على فضل الدعوة للشيخ سلطان بن
عبدالله العمري.

